

THI CA VIỆT NAM CHỌN LỌC

thơ
Lưu Vũ
Quang Vũ

NHÀ XUẤT BẢN ĐỒNG NAI

THI CA VIỆT NAM CHỌN LỌC

KIỀU VĂN

Tuyển chọn - giới thiệu

Thơ

LƯU QUANG VŨ

NHÀ XUẤT BẢN TỔNG HỢP ĐỒNG NAI

Mã số phân loại:

V22 1267-2002
ĐN-2003

LỜI NÓI ĐẦU

Lưu Quang Vũ (1948 - 1988) thuộc mẫu người mà trước kia Nguyễn Công Trứ gọi họ là “giang sơn chung tu khí” (chất đẹp của non sông chung đúc lại). Ngay từ khi còn rất nhỏ, cậu bé Vũ đã sớm bộc lộ những đặc tính thiên bẩm rõ rệt như: rất yêu thiên nhiên, yêu mảnh đất nơi mình sống, yêu thắm thiết gia đình của mình, đặc biệt say mê văn chương nghệ thuật (ca dao, thơ, văn, kịch, họa...), và đã làm những bài thơ đầu tiên từ lúc mới lên năm lên sáu.

Chính cái thiên tư “nghiêng về cái đẹp” ấy đã dẫn dụ và thôi thúc Lưu Quang Vũ đến thế giới của văn học nghệ thuật để rồi anh sẽ cống hiến trọn đời cho nó.

Con người Lưu Quang Vũ là sự hòa quyện giữa cái mà Tản Đà xưa gọi là “thiên lương” (cái tốt đẹp chân chất trong trời đất) với một trí tuệ sắc bén, một tâm hồn mang nặng tình người, một trái tim đa cảm và vươn được tới những cung bậc tột đỉnh của tình yêu, một cốt cách trượng phu dám xả thân vì

chân lí, vì sự tiến bộ xã hội, một năng lực phi thường trong sáng tạo và hành động, và một thái độ đúng đắn biết chấp nhận số phận nhưng cũng biết vươn lên hưởng thụ cuộc sống ở mức cao nhất.

Trong thơ Lưu Quang Vũ, tinh thần của cái *thiên lương*, của *chân lí* được khắc họa đậm nét thông qua một trí tuệ sâu sắc, đầy ắp tư tưởng, một tâm hồn phong phú với những tình cảm tốt đẹp, thuần khiết. Mỗi hiện thực, dù nhỏ hay lớn, dường như hàm chứa những chân lí của càn khôn, của cuộc sống, của lịch sử. Chính vì vậy thơ anh luôn mang tầm tư duy và tính khái quát cao.

Lưu Quang Vũ hiểu sâu sắc chân giá trị và vai trò vĩ đại, thiêng liêng của *nhân dân*, những sinh linh do trời đất sáng tạo ra để làm nên lịch sử, làm nên tất cả những kì tích.

... Người vỡ rừng mở đất bao la
Bàn tay chai làm nên tất cả
Làng xóm, đền đài, thành phố
Tháp bút cao, điệu múa, những cung đàn
... mỗi lần đất nước sắp suy vong
Người đều cứu cổ xe ra khỏi vực...

(Người cùng tôi)

Lưu Quang Vũ đích thực là nhà thơ, nhà văn hoàn toàn thuộc về nhân dân. Nhiều câu thơ khác

họa những chân lí lớn của cuộc đời, chẳng hạn sự
tiêu vong của những cái phù du, sự trường tồn của
những gì bất hủ trên dòng chảy của lịch sử:

*Trên thêm rêu điện cũ những triều vua
Lũ trẻ lấm lem đùa nghịch
Bao quyền uy chót vót
Nay đã thành đất bụi lãng quên
Tiếng nấc Nguyễn Du, giọt lệ Hồ Xuân*

Hương...

Bây giờ ta nhớ mãi...

Những câu thơ máu thịt mô tả thiên nhiên, quê
hương đất nước:

*Ở nơi ấy có một đôi mua tím
Có con đường đất mịn mát chân đi
Ở nơi ấy có một rừng bưởi chín
Có người em bé nhỏ ngóng ta về...*

(Nơi ấy)

Những chân lí lớn kí thác trong bản tính của
người đàn bà:

*Những ngón tay em nhỏ nhắn
Đã giữ từ lâu cái đích của loài người.*

Rồi cái “ma lực” của một trong “lưỡng cực”
(âm) mà một người phụ nữ, một người tình, một
người vợ gây ra trên thế giới này:

*Dây phố xám hết nằm trong gió lạnh
Em đi xa em trở lại rồi.*

Hoặc một khám phá đối với chân lí “nỗi khổ không của riêng ai”:

Em như đất này khó nhọc

Thành phố này gian truân...

Tôi tìm em trong nỗi khổ muôn người

Lưu Quang Vũ khám phá đi sâu và say đắm bản chất điệu kì của Tiếng Việt:

... Tiếng tha thiết, nói thường nghe như hát

Kể mọi điều bằng riu rít âm thanh

Như gió nước không thể nào nắm bắt

Dấu huyền trầm, dấu ngã chênh vênh.

... Một tiếng vườn rợp bóng lá cành vươn

Nghe mát lịm ở đầu môi tiếng suối

Tiếng heo may gợi nhớ những con đường.

... Tiếng tủi cực kẻ ăn cầu ngủ quán

Thành Nguyễn Du vằng vặc nỗi thương đời...

... Tiếng Việt rung rinh nhịp đập trái tim người

(Tiếng Việt)

Nhà thơ đã bao lần phi lộ những tình cảm thiết tha nhất đối với tạo vật và con người:

Nguyện cho phố tôi

Không ai phải quanh năm túng dôi

Không còn ai bị mỗi mòn sỉ nhục

Nguyện cho kẻ ốm mau lành

Nguyện cho người tôi thương không phải khóc

*Nguyện cho lòng tôi đừng sợ hãi
Nguyện cho lòng tôi đừng nguội lạnh tình yêu...*

(Cầu nguyện)

Lưu Quang Vũ đã tỏ ra nhạy bén ghi lại những bức tranh hiện thực về hạng “trí thức rơm” luôn hiện diện nhan nhản trong xã hội:

*Chúng ta tụm năm túm ba
Hợp hành, giễu nhau, uống trà, đọc thơ, đi thực
tế*

Ta viết những suy tư ngây ngô vờ là trí tuệ...

Là một người lính tiên khu, anh thẳng thắn phê phán lối sống thấp kém và khẳng định mục tiêu sống của mình, cũng là mục tiêu của văn học nghệ thuật chân chính:

*Tôi không thể viết những lời như thế...
...Thơ là bó đuốc đốt thiêu, là bàn tay thấp lửa
...Thơ phải dạy ta nhìn bằng con mắt thật
Đập vào ngực ta không cho ta cúi mặt
Không cho ta lảng tránh
Đập cửa mọi nhà
Đứng ở mọi ngã ba...*

(Nói với mình và các bạn)

Những lời tâm huyết ấy của anh không phải là những châm ngôn cho những người cầm bút hay sao?

Lưu Quang Vũ yêu và cảm nhận về đất nước mình qua lăng kính của một thi nhân. Người đọc dễ dàng đồng cảm với những suy tư, thương cảm của anh đối với số phận của đất nước từng ném trái muộn vàn thử thách, đắng cay trên những chặng đường dang dặc của lịch sử:

*Mấy mươi năm vẫn mái tranh này
Dòng sông đen nước cạn...
...Những người đi chưa về...
...Đã tận cùng nỗi khổ
...nghĩ đến Người lòng tôi rách nát
Xin Người đừng trách giận. Việt Nam ơi.*

(Việt Nam ơi)

Bút lực thơ Lưu Quang Vũ rất sung mãn khiến anh chinh phục được những đề tài vĩ mô. Chẳng hạn bài thơ “Bài ca trên bán đảo” đã mang không khí của một áng sử thi kì vĩ:

*Xứ đau thương vò xé trái tim người
Voi mất ngà suốt đêm thâu gào rống
Trai mất ngọc xốt xa lòng biển thẳm...*

hoặc trong bài “Gió và tình yêu thổi trên đất nước tôi”:

*Gió và tình yêu thổi trên đất nước tôi
Thổi không yên suốt dọc dài lịch sử...
Ngoài việc miêu tả thế giới hiện thực khách*

quan thơ Lưu Quang Vũ còn miêu tả thế giới nội tâm đầy trăn trở của một người thơ sống giữa một thời đại biến động khi đất nước có chiến tranh, toàn dân phải đương đầu với những thử thách và khó khăn vô kể:

*Có những lúc tâm hồn tôi rách nát
Như một chiếc lá khô như một chồng gạch vụn..
...Tôi khao khát yêu người
Mà không yêu sao được...*

(Có những lúc)

Tuy nhiên, bất chấp những khát khe của thực tại, thơ anh vẫn luôn vang dội những khúc hát ngợi ca cuộc sống diệu kì:

*Chân bước vội em về từ phố rộng
Mang mùa hè xanh biếc trên vai..
...Tìm anh đập như quả chuông bé nhỏ
Dưới hồi chuông vô tận của trời xanh*

(Chiều chuyển gió)

Một mảng thơ rất đặc sắc của Lưu Quang Vũ là thơ tình. Trong địa hạt tình yêu, anh là người nếm trải đầy đủ cả ngọt ngào và cay đắng.

*Em kì lạ làm sao, tôi vừa yêu vừa sợ
Đã tránh đi vẫn muốn tìm gặp nữa...*

(Nửa đêm nỗi nhớ)

Chính tình yêu đã đánh thức nhân bản về hạnh phúc gia đình của gã triết gia khổ hạnh:

*Bây giờ anh chỉ còn lại em thôi
Anh chẳng nghĩ những gì xa xôi nữa
Anh chẳng đua chen chẳng mất công cãi vã...
...Mọi tên tuổi vinh dự chỉ hư danh.*

(Không đề II)

Cảm động nhất có lẽ vẫn là những câu thơ “thương vợ”

*Chiếc giường trắng, vách tường cũng trắng
Một mình em với giấc ngủ chập chờn
Thương trái tim nhiều vất vả lo buồn
Trái tim lỡ yêu người trai phiêu bạt...
15 mùa hè chói lọi, 15 mùa đông dài
...Người yêu ơi
Có nhịp tim nào buồn khổ vì anh?...*

(Thư viết cho Quỳnh trên máy bay)

Trở lên là những nét chính của bức chân dung con người và thơ Lưu Quang Vũ. Thi tiên Lí Bạch nói: “Thiên sinh ngã tài tất hữu dụng” (Trời sinh tài của ta, tất được dùng). Lưu Quang Vũ sinh thời đã nổi tiếng là một tác giả viết kịch xuất sắc. Nhưng không chỉ thế, anh còn là một nhà thơ có tầm vóc. Thơ anh chân chất, gân guốc, không điểm trang, nên mang một vẻ đẹp tự nhiên, rần rỏi. Bút pháp

anh chọn là bút pháp hiện thực. Cái đẹp của nghệ thuật trong thơ anh chính là cái đẹp của nội dung thơ toát lên, là sản phẩm của một nhân cách lớn, một tài năng rực rỡ và một đời sống đích thực.

Lưu Quang Vũ nổi bật ở chỗ anh là một nhà văn, nhà thơ mang tinh thần công dân rất cao. Anh luôn đứng ở mũi nhọn của cuộc sống và vì vậy cuộc đời anh có nhiều ý nghĩa, tài năng nảy nở mạnh mẽ, thơ anh ngồn ngộn chất sống của cuộc đời đầy sôi động và bão táp. Thành tựu anh đóng góp cho nền văn học, cho dân tộc, cho đất nước ta là rất sáng giá.

TP. Hồ Chí Minh tháng 10 .2003

KIỀU VĂN

Tuổi thơ

*Hoa nào đẹp bằng hoa tuổi thơ
Ôi nào ngon bằng ôi năm xưa
Suối nào mát bằng suối hồi còn bé
Vân tằm mùa hè xao động nắng trưa*

*Võng nào êm bằng võng ru ngày ấy
Trang giấy nào thơm bằng giấy khai trường
Câu thơ nào hay bằng câu ca dao tập đọc
Ai xinh bằng cô bạn nhỏ mến thương.*

Nói với mình và các bạn

1

*Chúng ta tụm năm tụm ba
Hợp hành, giữu nhau, uống trà, đọc thơ, đi
thực tế
Ta viết những suy tư ngây ngô vờ là trí tuệ
Những câu nhạt phèo chiếu lệ
Những lời nhảm tai ai cũng quen rồi
Mọi người quanh ta mang nỗi khổ oằn vai
Ngược đất nước tai ương xé rách
Ta viết mãi những điều vô ích
Vô duyên sao ta cứ nhoẻn miệng cười
Như phường bát âm thánh thót
Mong cuộc đời xuôi tai.*

Tôi không muốn viết những lời như thế
 Tôi chẳng thể viết những lời như thế
 Chẳng muốn ai vui lòng khi đọc thơ tôi
 Tôi viết những bài thơ chống lại chính tôi
 Chống lại bóng đen trĩu trĩu của đời
 Chống lại những bài thơ tôi đã viết cùng những
 ai ưa thích nó
 Làm sao đọc thơ tôi anh giận giữ bản khoản
 xấu hổ
 Cãi lại tôi hay ghét tôi đi nữa
 Nhưng anh thôi hờ hững sống bình yên
 Tôi xé đi vòng hoa giấy bức màn sương
 Những niềm vui đại khờ những nỗi buồn
 yếu đuối
 Cuộc sống còn dở dang
 Cần đóng góp không cần ngồi ca ngời.

2

Thơ không phải là chứng minh
Không phải hào quang phản chiếu của tấm gương
Thơ là bó đuốc đốt thiêu là bàn tay thấp lửa
Thơ sinh sự với cuộc đời không cho ai dừng
bước cả
Càng thương yêu càng không vừa ý với mọi điều
Đã qua cái thời nhà thơ nhìn đời bằng con mắt
trong veo
Con mắt xanh non ngỡ ngàng như mắt trẻ
Hát cái lá mùa xuân ca lời chim sơn sẻ
Thơ tươi mát cuộc đời và an ủi lòng ta
Nhưng đến nay tất cả đã vỡ ra
Giữa tàn bạo hư vô giữa đấu tranh khốc liệt.
Thơ phải dạy ta nhìn bằng con mắt thật
Đập vào ngực ta không cho ta cúi mặt
Không cho ta lảng tránh
Đập cửa mọi nhà
Đứng ở mọi ngã ba
Không hát ta say mà lay ta thức
Dù ngày mai đời có trăm lần đẹp
Thơ vẫn gọi mọi người vươn đến tương lai.

3

Ta đã làm gì? như lữ viết thuê
 Chạy theo những biển hàng ngắn ngủi
 Những khuôn phép những trang in những hư danh
 một buổi

Ta nhìn người để người lại khinh ta
 Sớm già cỗi, cố quên đi phẩm cách
 Muốn yên thân ta trở thành hèn nhát
 Nhân dân có cần thơ của ta đâu?
 Các bạn tôi hiền lành trong sạch
 Là bạn nhau thôi chắc là bạn tốt
 Nhưng bạn ơi ta là những nhà thơ
 Lòng tốt ở đây chẳng đáng một xu
 Càng có tài tội lộc lừa càng nặng
 Để yên ổn lương tâm ta tìm đến nhau thở than
 bức dọc

Rồi lại về căn cù ngồi viết nhảm
 Ta an ủi mình đang thời buổi khó khăn
 Nhưng nào có thời buổi nào không khó
 Và nếu dễ, cần gì thơ ta nữa?

Nhân dân quá hiền, nhân dân chưa xé bỏ
Những ngọt ngào hoa cỏ của ta
Những nụ cười ngộ nghĩnh của ta
Những trăm tư về thế kỷ của ta
Lắm kiêu nói mà giống nhau đến thế
Nịnh đời dễ, chửi đời cũng dễ
Chỉ dựng xây đời là khó khăn thôi.

Đừng hiểu sai lòng tôi
Làm việc cô đơn thật là quá sức
Sau những lúc bông phèng bên các bạn
Tôi càng thêm buồn chán đến rùng mình
Đã quá nhiều người làm tôi thất vọng
Tôi chỉ còn các bạn nữa thôi.
Hạnh phúc của tôi là được các bạn mến yêu
Là được mến yêu và tin các bạn
Thế hệ mình cần những người dũng cảm
Dũng cảm yêu thương dũng cảm căm thù
Ta đã hẹn cùng nhau đi tới đích
Nay rất buồn nếu phải chia xa.

*Nước lũ qua sẽ còn lại phù sa
Những tình yêu những ước vọng thiết tha
Dấu bay đi không một lời đáp lại
Dấu tro rơi trong lạnh lùng bóng tối
Dấu đường dài xa ngái
Đừng phút nào mệt mỏi, thơ ta ơi.*

Bầy ong trong đêm sâu

Tâm hồn anh dẫn vật cuộc đời anh
Thắp một ngọn đèn hồng như ánh lửa
Đêm sâu quá, đêm nào biết ngủ
Chỉ con người đến ngủ giữa đêm thôi
Mà có ngủ đâu, người ta đợi mặt trời
Đợi lâu quá nên để con mơ chờ đợi vậy
Trong con mơ là cuộc đời thức dậy
Con ong vàng bé nhỏ đến tìm em
Con ong xanh có đôi mắt đen
Con ong trắng bơ vơ trong tổ vắng
Con ong đỏ là con ong thơ thần
Bay đi tìm hương nhụy mất từ lâu
Đã chết rồi ời chú ong nâu
Để hoa rụng mùa thu thương nhớ bạn
Anh là con ong bay giữa trời lặn dần
Trời đêm dài chẳng có một ngôi sao
Em ở đâu em ngủ ở phương nào
Môi em thờ những điều gì khe khẽ?

Em em gần hay em xa thế nhỉ
 Đến bất ngờ lóa nắng giữa lòng đau
 Anh có hẹn đâu anh chả nói câu nào
 Anh chỉ buồn thôi, em chỉ buồn thôi, ai biết?
 Tóc em dài như một ngày một mới
 Em đợi chi anh em cần chi anh?
 Anh đợi chờ em, không đợi sao đành?

Đêm như biển không bờ bóng tối rất thăm sâu
 Đời cũng giống như biển kia anh lại giống con tàu
 Tàu anh đi đi hoài trên biển vắng
 Mong tìm được một bóng hình bè bạn
 Đến bây giờ anh gặp được tàu em
 Anh mở gió tâm hồn cho buồn thả kéo lên
 Ai ngờ tàu em lại là tàu cướp biển
 Em cướp hết cuộc đời anh, em lấy hết
 Trói anh vào cột buồm của tình yêu
 Bão táp nổi lên, chớp giạt, tàu xiêu
 Em đứng đó hải hùng ngơ ngác

Anh cũng thương em suốt đời trên sóng nước
Cướp được tàu anh tưởng có ngọc vàng
Ngờ đâu chỉ là ván nát sàn hoang
Còn tro lại hồn thơ tai ác quá.

Nhưng thôi em ơi đây chỉ là lời ru trong giấc ngủ
Anh thương em đây anh lại êm đêm
Làm con ong vàng đến ngủ giữa tóc em
Con ong xanh có đôi mắt đen
Con ong trắng là con ong thương nhớ
Con ong đỏ chính niềm tin ấp ủ
Còn hạnh phúc cuối cùng là tiếng hát chú ong
nâu.

Không đề II

*Anh xé quyển thơ anh viết mấy năm ròng
Anh xé lòng anh những đêm mất ngủ
Cửa kính đóng xong anh đưa tay đập vỡ
Đời anh ổn định rồi, anh lại phá tung ra.*

*Anh khờ dại anh tự làm mình khổ
Anh sợ những dây chằng, anh sợ cái lòng chim
Muốn quên nỗi đau mà không thể nào quên
Anh buồn lắm, em đừng giận nữa.*

*Dừng giận những khi bỏ em anh lang thang
Như một kẻ không nhà không cửa
Em chong đèn ngồi bên cửa sổ
Mong anh về trong khoe mắt dăm dăm.*

*Anh như con sông cứ muốn chảy ngược dòng
Khi tuyệt vọng không muốn làm em khổ
Anh bỏ nhà ra đi như ngọn gió
Ngọn gió âm thầm quai vãn yêu em.*

*Em mênh mông đôi mắt mở to nhìn
Anh trở lại như chim về với tổ
Em là bóng cây em là bếp lửa
Che mát và sưởi ấm lòng anh.*

*Bây giờ anh chỉ còn lại em thôi
Anh chẳng nghĩ những gì xa xôi nữa
Anh chẳng đua chen chẳng mất công cãi vã
Chẳng nói những lời to tát rỗng không.*

Mọi tên tuổi vinh dự chỉ hư danh
Chẳng nghĩa lý bằng chiều nay em nhóm bếp
Phiên chợ xanh non màu rau diếp
Tiếng trẻ cười, tiếng chim hót xa xa.

Buồn làm chi, này đây những bông hoa
Hoa trong trắng hiểu rõ lòng anh lắm
Như kẻ đi xa vút áo choàng bụi bặm
Anh trở về nhà tắm nước giếng trong.

Trước nhộn nhạo của đời, nay anh đứng đưng
Điều đối trá anh chẳng màng nghe nữa
Anh có tấm lòng anh còn tất cả
Anh còn em ta sống lại cuộc đời.

Những tuổi thơ

*Những tuổi thơ không có tuổi thơ
Những đôi mắt tráo trơ mà tội nghiệp
Chúng ăn cắp, đánh nhau, chửi tục
Lang thang hè đường tàu điện quán bia
Những bông hoa chưa nở đã tàn đi
Những cành cây chưa xanh đã cỗi.*

*Em gái mười lăm đã không còn thiếu nữ
Dưới mái tóc quấn trụi vai gầy
Em đi đâu đêm nay
Để lòng tôi se lại
Em lăn lóc trong bùn lợ
Mà tôi chẳng biết làm gì
Lặng đứng nhìn em đi
Cổ tôi chùng nghẹn đắng.*

Con chim non trong trắng
 Người ta đã đánh em
 Trong toa tàu chật chội
 Người ta làm nhục em
 Dưới bản thủ những lùm cây tối
 Em sẽ nằm trong những nhà giam đầy muỗi
 Con chim non trong trắng của tôi ơi.

Đôi môi em không trong vắt nụ cười
 Em chẳng biết yêu đương mà mơ ước
 Không được đọc những trang sách đẹp
 Không biết tin vào những bài ca
 Sớm đọc ác sớm xấu xa
 Bao đứa trẻ như em tàn lụi
 Sao mọi người có thể dửng dưng
 Nhìn em đi trên đường tối?
 Mọi người đều có tội
 Trước tuổi thơ đã chết của em.

Muốn nắm bàn tay em
 Nói cùng em những điều âu yếm nhất
 Mà tôi vẫn không biết làm gì được
 Cứ để đêm nay em chẳng về nhà
 Đôi vai gầy đi lủi thủi trong mưa.

***Anh đã mất chi
Anh đã được gì***

*Phải chăng anh đã mất giấc mơ
Mất tiếng ve và những mùa dưa chín
Anh đã mất cả mây qua lòng giếng
Cả tiếng gà hẻm núi cả cơn mưa?*

*Mất những tiếng rung mơ hồ mà biết gọi người đi
Mất niềm tin vào chiếc thuyền buồm trắng
Mất đom đóm đêm sâu mất nụ cười phớt vắng
Mất bài thơ trao tay nhỏ em cầm.*

*Giờ lạnh tanh anh không còn xao động nữa
Không nổi buồn không cay đắng không niềm vui
Không đau hôm nay không như khổ cũ
Nỗi lo âu cũng khác hẳn xưa rồi.*

*Anh đã cho nhiều, anh đã phải lãng quên
Người ta chê anh nhiều lưu luyến quá
Anh gắng gượng nghe theo, anh vứt bỏ
Bao kỳ diệu chân thực thuộc về anh.*

*Mất hạnh phúc rồi ư, nhưng anh cần chi hạnh phúc
Hai tiếng xa vời hiểu rõ nghĩa từ lâu
Ừ thì ngán ngơ anh đành nhận thế
Giọt lệ trong không tủi hổ gì đâu.*

*Anh chẳng mang cho đời những tiệc vui ảo ảnh
Nỗi buồn chân thành đời chẳng nhận hay sao?*

*Cái bay thợ nề sinh ra để dựng xây
Anh sinh giữa ngày lo âu bề bộn
Bàn tay phải trống, đôi vai phải gánh
Anh có ngại chi anh đã hiểu rồi
Anh vẫn còn nguyên cái tính chất của đời.*

Anh đã được vâng trán cao, được cái nhìn trí tuệ
Được rèn đi như luống đất được cày
Anh đã khổ đau, khổ đau dài hơn số tuổi
Vẫn trong lành khi em đến cầm tay.

Dẫu chẳng lấy về tất cả cho anh
Em vẫn như sông rộng tốt lành
Em mà ngọn gió chiều nức nở
Em mà ngày xưa run rẩy cả lòng anh
Em đã tới giữa mưa dầm nắng lửa
Dẫu anh mất nhà ga êm đẹp đó
Vẫn còn con tàu chuyển bánh đi xa
Anh đã mất ngôi sao trên mái nhà
Anh vẫn còn ngôi sao ngoài cửa sổ
Và nếu mất em rồi anh vẫn còn đôi mắt của em.

Từ biệt

*Thôi nhé, em đi
Như một cánh chim bay mất
Phòng anh chẳng có gì ăn được
Chim bay về những mái nhà vui.*

*Nghĩa gì đâu kỷ niệm tháng năm dài
Lời thương mến nhớ lại thành chua chát
Lòng ta cạn hay tại đời quá hẹp
Nghĩ cho cùng, nào dám trách chi em.*

*Những ngày qua không thể dễ nguôi quên
Em lạc đến đời anh tia nắng rọi
Anh thuở ấy lòng thơm trang giấy mới
Mối tình đầu tóc đại tuổi mười lăm.*

Anh làm sao quên được những con đường
Lá vàng rơi trên cỏ
Nhớ vai em đập chồn hoa gạo đỏ
Nhớ vàng trắng xẻ nửa lúc xa xôi
Nhớ lời yêu trong những lá thư dài
Sao em muốn anh quên nhanh chóng thế

Anh cũng lạ cho mình xe cát bể
Chấp đời em vào với cánh bướm anh
Anh giặt áo cho em, anh dọn bếp sửa buồng
Lúc em vắng anh thường ngồi tựa cửa
Anh cứ nghĩ thương nhau là tất cả
Nhưng em cười khi anh chẳng thể vui
Hai ta không đi một ngã đường dài
Không chung khổ đau không cùng nhịp thở
Những gì em cần, anh chẳng có
Em không màng những ngọn gió anh trao

*Chiếc cốc tan, không thể khác đâu em
Anh nào muốn nói những lời độc ác
Như dao cắt lòng anh như giấy nát
Phố ngoài kia ngọt ngạt những toa tàu
Tiếng bán mua tiếng cãi chửi ồn ào
Những nhà cửa nhỏ nhoi những mặt người
bụi bân...*

*Cánh chim vàng lạc đến đỉnh rừng hoang
Nay trở lại với cỏ mềm quả ngọt
Hay ra đi sung sướng
“Thật ra mà nói, chẳng có gì để nói”
Giã từ.*

Nói với con cuối năm

Tặng Lưu Minh Vũ

*Cha lên làng sơ tán thăm con
hoa mận nở trắng vườn
năm sắp hết
chợ quê rộn rịp
vàng hương nếp mới lá dong xanh*

*hai cha con ngồi trên bờ đê cao
sông chiều ngút khói
gió rap mình cổ đại
sau lưng Hà Nội sương mờ
thành phố vừa trải qua
những trận bom hủy diệt
lòng cha giờ đập nát
những xác người máu loang*

Chiếc cốc tan, không thể khác đâu em
Anh nào muốn nói những lời độc ác
Như dao cắt lòng anh như giấy nát
Phố ngoài kia ngọt ngạt những toa tàu
Tiếng bán mua tiếng cãi chửi ồn ào
Những nhà cửa nhỏ nhoi những mặt người
bụi bân...

Cánh chim vàng lác đến đỉnh rừng hoang
Nay trở lại với cỏ mềm quả ngọt
Hay ra đi sung sướng
“Thật ra mà nói, chẳng có gì để nói”
Giã từ.

biết nói gì với con
 đôi mắt trẻ đen tròn ngơ ngác thế.
 cuộc chiến tranh đã mấy chục năm trời
 con mới gần ba tuổi
 tia nắng sớm mong manh chùm lá mới
 đêm của đời gió bão đã dài lâu
 con bi bô với bàn ghế cỏ cây
 tập gọi tên các sự vật trên đời
 tập tin lời người lớn
 cha làm sao nói được
 những khổ đau lầm lạc đợi trên đường
 cái ác đen sì trong mỗi quả bom
 mang mặt đẹp nói cười khôn khéo

con hát lời ngọng nghịu
 “vịt dất tay gà hai đứa đi chơi”
 áp trán vào gò má thơ ngây
 cha bỗng thấy chẳng có gì đáng sợ
 cha dạy con mến thương tất cả
 rồi tự con sẽ biết căm thù
 cha dạy con tin yêu từ ngọn cỏ
 rồi mai sau con sẽ nghi ngờ

con sẽ trả lời những câu hỏi đời cha
 con cũng sẽ đặt nhiều câu hỏi mới
 lòng cha dẫu héo khô cảnh mạn đại
 nhựa âm thầm buốt trắng những chùm hoa
 con ơi con hãy tha thứ cho cha
 cha chẳng thể nào sống cùng mẹ được
 đời cha nặng gắt
 mẹ con cần suối mát của đồng vui
 con khôn lớn trên đời
 hãy yêu thương mẹ
 và hãy hiếu cho cha

tết hòa bình đầu tiên
 đất nước nghèo xơ xác
 cha cũng chẳng đủ tiền
 mua cho con áo đẹp
 chiều bên sông gió rét
 con lặng nhìn út tấp bãi ngô xa
 – Bên kia sông có gì hử cha?
 – Bên kia sông có đường đất đỏ
 có ruộng mía trở cờ trắng xóa
 những vườn đầy quả ngọt những đồng hoa.

- Có bướm bướm không cha?
- Có, có rất nhiều bướm bướm.
Con thì thảo trong hơi thở mạnh
- Sông rộng thế làm sao sang được?
Cha ôm con vào lòng, con bé bỏng của cha
- Bên kia sông nhiều bướm nhiều hoa
*rồi cha con ta sẽ tìm được con đò
đi sang bên ấy.*

Mắt một mí

*Mắt một mí ngồi tựa mạn thuyền
Lòng như sóng vỗ
Con sáo sang sông bạt gió
Cánh cò lặn lội đồng xa.*

*Mắt một mí nhìn sau lá thưa
Soi mảnh gương tròn trong nón
Đôi rậm trồng khoai giếng sâu nuôi bóng
Miếng ngọt bụi dăng mẹ nhường em.*

*Mắt một mí ngày nắng đêm sương
Đường dài gánh nặng
Áo nâu non bùn lấm
Mồ hôi đầm tóc mai.*

Mất một múi bỏ nhà theo trai
Dì mắng thầy la chẳng sợ
Gửi áo thay lời thương nhớ
Qua cầu ai nữ đánh rơi.

Mất một múi tiền chồng ra trận
Vai vác gươm, tay xách nón
Áo lông ngỗng, đá vọng phu
Ru con gió mùa thu
Năm canh chầy thức trắng.

Mất một múi, người ơi đừng về
Hun hút bờ đê
Đứng ngồi đông lửa
Thương em cháy lòng cháy dạ
Đất nghèo thân bống long đong
Biết nhau từ thuở buông thùng
Từ khi mót lúa
Sao em còn dặn chi hoài
Xa em nào nữ
Đứng ngồi với ai?

Có những lúc

*Có những lúc tâm hồn tôi rách nát
Như một chiếc lá khô như một chồng gạch vụn
Một tấm gương chẳng biết soi gì
Một đáy giếng cạn không, một hốc mắt đen sì
Trời chật chội như chiếc lồng trống rỗng
Thành phố đầy bụi bặm
Những mặt người li nhahn chen nhau.*

*Tôi biết làm gì tôi biết đi đâu
Tôi chẳng còn điều thuốc nào
Đốt lên cho đỡ sợ
Yếu đuối đến cộc cằn thô lỗ
Tôi xấu xí mù lòa như đứa trẻ mồ côi
Tình yêu trong lòng tôi chẳng ích lợi cho ai
Những gì mọi người cần, tôi chẳng thiết
Tôi khao khát yêu người
Mà không yêu sao được
Cuộc đời như một mụ già dâm dăng
Một núi dây thừng bản thủ rồi ren
Tôi chán cả bạn bè*

Mấy năm rồi họ chẳng nói được câu gì mới
 Tôi bỏ ra đi, họ ngồi ở lại
 Tôi đi một mình trong phố vắng ban đêm
 Tôi chẳng dám về gian phòng nhỏ của em
 Tấm áo đẹp của em và chiếc đồng hồ em xinh xắn
 Mặt tôi âm u như khu rừng rậm
 Nghe em cười giữa bè bạn đông vui.

Những bức tường dựng đứng quanh tôi
 Có những lúc tôi xuôi tay đuổi sức
 Nhưng từ đáy nỗi buồn tôi thăm thẳm
 Một cái gì như nhựa thấm trong cây
 Một cái gì trắng xóa tựa mây bay
 Là hoa gạo của lòng tôi chẳng tắt
 Tôi đập tay lên bức tường lạnh ngắt
 Dù tiếng tôi chỉ một người nghe
 Tôi phải đốt lên một cái gì
 Cho sáng rực giữa chên vênh vực thẳm
 Dầu bao lần người làm tôi thất vọng
 Tôi vẫn yêu người lấm lấm người ơi
 Tình yêu tôi như một tiếng chuông dài
 Làm run rẩy hoa hồng trên ngực nắng.

***Tôi chẳng muốn kỷ niệm
về tôi là một điệu hát buồn***

Bao bài ca xáo trộn trong tôi
Có tiếng khóc của con chim gãy cánh
Tiếng đau rên của ngôi nhà đổ sập
Tiếng con thuyền không về được bờ quen
Tiếng mưa rơi trên ngọn cỏ yếu mềm...
Nhưng đêm hội này, chỉ một lần tôi được hát
Chỉ sống một cuộc đời giữa vô cùng năm tháng
Chỉ một lần gặp bạn, bạn yêu thương
Chẳng muốn kỷ niệm về tôi là một điệu hát buồn
Tôi chọn bài ca của mùa hạ nắng
Tôi chọn bài ca của người gieo hạt
Hôm nay là mầm, mai sẽ thành cây
Khổ đau dấu nhiều, tôi chọn niềm vui
Là tuổi mát lòng tôi gửi bạn
Một cuộc đời - một bài ca duy nhất
Tôi chẳng muốn điệu hát buồn là kỷ niệm về tôi.

Giấc mơ của anh hề

*Giấc mơ của anh hề
Thấy mình thành triệu phú
Ác-lơ-canh nghèo khổ
Năm mìn, cười sau tấm màn nhung.*

*Giấc mơ người hát xẩm nhục nhằn
Thức dậy giữa lâu đài rực rỡ
Thằng bé mồ côi lạnh giá
Thấy trong tay chiếc bánh khổng lồ
Trên đá lạnh người tù
Gặp bầy chim cánh trắng
Kẻ u tối suốt đời cúi mặt
Bỗng thanh thoi đứng dưới mặt trời.*

Giấc mơ đêm cứu vớt cho ngày
Trong hư ảo người sống phân thực nhất
Cái không thể nào tới được
Đã giục con người
Vươn đến những điều đạt tới
Những giấc mơ êm đềm
Những giấc mơ nổi loạn
Như cánh chim vẫy gọi những bàn tay.

Đời sống là bờ
Những giấc mơ là biển
Bờ không còn nếu chẳng có khơi xa.

Mơ thấy em trong lành
Như ngày 16 tuổi
Mơ thấy con người trên mặt đất
Nắm tay nhau.

Ác-lơ-canh khổ nghèo
Thổi ống sáo dưới màn nhung đỏ thắm
Đông-kì-sốt tả tơi.
Đi chiến đấu cho đời
Như con tàu nổi bờ và biển cả.
Những bài thơ mãi mãi ra khơi.

Cầu nguyện

*Lá com nguội rơi vàng rãnh nước
Mưa ướt đầm trên gạch vỡ tan hoang
Đêm Nô-en
Trời vội vội màu hoa huệ trắng*

*Mưa rửa sạch máu tươi trên đá lạnh
Những bé em nằm ngủ trong mồ
Trên hoang tàn tăm tối các cửa ô
Người kéo về dự lễ
Tóc xoa âm u
Khăn tang trắng xóa
Áo dài lễ chập chờn
Những cô gái gầy thom
Như nến trắng đi trong đêm tối*

Vòm nhà thờ cao ghi ngút khói
 Tiếng đàn oóc vang trầm
 Đàn đồng ca khóc than
 Hoa hồng rụng trên bàn như máu ứa
 Tôi không tin
 Lỗ đinh trong tay tượng chúa
 Chúa của tôi ngồi ở bên đường
 Ngủ gục trên nắp hầm trú ẩn
 Chúa của tôi bom thiếu cháy xém
 Chúa của tôi hát xẩm trên tàu điện
 Chúa của tôi bới gạch vụn tìm con
 Chúa của tôi đêm nay lang thang
 Không cửa không nhà vật vờ đói rét
 Tôi lớn lên giữa thời bạo ngược
 Biết trông đợi gì biết tin tưởng vào đâu.

Giê su

Tình thương không thể ngăn tội ác
 Đêm nay kẻ giết người
 Ngồi quanh bàn ăn mừng Chúa ra đời
 Đêm nay những vĩ nhân nâng cốc
 Cò kẻ mặc cả với nhau.

Nói cho các người biết:
 Tôi không quên gì đâu
 Tôi nhớ hết và tôi không tha thứ
 Phố nghèo hút gió
 Dưới vòm cây run rẩy tối đen
 Tôi thì thâm lời cầu nguyện của mình
 Sao cho máu đừng chảy nữa
 Sao cho người lính trở về
 Lũ trẻ ngủ ngon
 Cái chết không cắt ngang giấc ngủ
 Nguyện cho phố tôi
 Không ai phải quanh năm túng đói
 Không còn ai bị môi mòn sỉ nhục
 Nguyện cho kẻ ốm mau lành
 Nguyện cho người tôi thương không phải khóc
 Nguyện cho lòng tôi đừng sợ hãi
 Nguyện cho lòng tôi đứng ngụi lạnh tình yêu.

*Người ơi tôi gục xuống tay người
Quỳ dưới chân người
Hãy tha thứ cho tôi
Đã bất lực đã yếu nghèo mỗi mệ
Chỉ xin người tình thức
Đừng bị dối lừa đừng rời rã tan hoang.*

*Đêm Nô-en
Thành phố rú còi báo động
Những dòng người tán loạn
Những giọt mưa trên mặt tôi lạnh buốt
Bầu trời cứ dâng lên cao tít
Và gió thổi bùng lời nguyện ước của tôi.*

Anh chẳng còn gì nữa...

*Anh chẳng còn gì nữa để yêu em
Chẳng còn gì nữa.*

*Những con chim ngò nghêch tuổi thơ
Trong chiếc bẫy thời gian đã chết
Hàng rào mát với quả chuông sừng tín
Đã tan thành cát bụi dưới lòng sông.*

*Bây giờ anh trong suốt như không khí
Như gió hoang không hình không giới hạn
Không nhà không chốn nghỉ không tên
Không gương mặt nụ cười để hiện trước em
Chỉ có gió
Em làm sao thấy được
Tay xinh nhỏ mắt nhìn nghiêm khắc
Em có nhận ra không?*

*Em đi nhanh cho kịp chuyến tàu đông
Và anh đứng âm thầm trong bóng tối.*

Ngã tư thác chạp

Ngã tư mưa

Òa lên vai gương mặt đẹp

Nhà cửa như quần áo rách

Xích lô lầm lũi lên cầu.

Bà già bán thông phong bóng đèn

Ca thán về thời buổi khó

Người ta đánh một thằng ăn cắp

Mặt trẻ ranh gian giảo

Máu chảy ròng xuống vai.

Ai nói oang oang

Những tin chiến sự

Ai cười lên ha hả

Riêu một người ngã xe.

Tôi mua hào thuốc lá
 Ngồi hút mà buồn thiêu
 Em yêu hay không yêu
 Quan trọng gì mà phải khổ?

Thôi chẳng chờ mong nữa
 Chẳng đua chen với cuộc đời này
 Xin chối từ cái bàn tiệc đắng cay
 Lòng tốt ai cần đến
 Thơ không đâu dùng
 Anh như thằng bờm
 Chẳng thiết trâu bò chẳng thiết lim
 Chỉ nhận nắm xôi cười ngất nghèo.

Muốn lên tàu đi đâu thật xa
 Nhưng nhà ga đã sụp
 Ngả tư mưa nhớ em
 Vừa thương vừa trách giận
 Sao chân em dẫm đạp
 Lên những gì tôi yêu?

Ghi vội một đêm 1972

Bữa cơm ngô trong quán cơm nghèo
Phố Cầu Gỗ tối đen lạnh buốt
Người chấp choạng tìm nơi ẩn nấp
Gió ù ù trên mái ngói bom xô.

Lửa cháy đỏ trời bốn phía ngoại ô
Tro lá tã xuống mặt gầy hoang hốt
Bom ném lên cao những đường tàu gãy nát
Những bàn ghế những lá thư những cánh tay người
Mùi thịt cháy rợn mình mùi khói cay
Ta đứng lặng trong tiếng gầm báo động
Dưới vàng trắng tê dại nỗi kinh hoàng
Bom xé trời, mặt đất chao nghiêng
Vực mở hoác những vực sâu khủng khiếp
Ngực nghẹn lại không còn khóc được
Thương mọi người cơ cực mấy mươi năm
Thương ga xưa đã sập tan tàn
Thương những chuyến lên đường xưa đã chết
Nỗi bất lực cửa lòng muôn kính nát

Kẻ mất người thân lặng lẽ bước trên đường
 Đưa trẻ nhà ai bỗng khóc thét lên
 Ôm chầm lấy anh dưới cầu thang tối
 Đừng sợ, bé em ơi, đừng sợ hãi
 Chúng ta cần phải sống
 Làm chúng nhân tấn kịch thảm thê này.

B52 suốt đêm gầm rít
 Bom giết cụ già và trẻ nhỏ suốt đêm
 Thành phố thân yêu không nhỏ bé như em
 Để anh ôm trong vòng tay che chở
 Em ấm áp dịu dàng hơi thở
 Nghe run run tim nhỏ đập mong manh
 Nghe thơm non mầm nhỏ ngủ yên lành
 Và chúng ta không có quyền được sợ
 Nếu nỗi đau làm ngực anh buốt giá
 Nếu những cánh tay buông thông rã rời
 Giấc ngủ trẻ thơ giấc ngủ ngày mai
 Sẽ lấy gì sưởi ấm?

Nếu đó là tội lỗi...

*Một con người không phải chỉ là một cái tên trong
hộ khẩu*

*Một con tốt trong bàn cờ
Một viên gạch một cái đinh
Để treo biển hàng và đặt ghế*

*Con người chưa được làm người
Bao lệnh cấm đang đè lên thế giới
Cấm yêu thương cấm khát vọng cấm tự do
Bao con chim bị nhốt ở trong tù
Bao dải băng đen che kín mắt*

*Khi bè bạn gặp nhu có người theo dõi
Thâm thì không dám nói to
Khi những bài thơ anh viết ra
Chỉ một mình anh đọc*

Nhưng trước khi có chữ viết
 Đã có thơ ca
 Như tình yêu thơ đã sinh ra
 Không phải vì tiền nhuận bút
 Không sợ ngục tù bạo lực
 Dù khổ sở dù phiền hà
 Thơ không bao giờ câm lặng
 Như nhịp đập của trái tim trung thực
 Là nhân chứng của anh
 Là ngọn lửa trắng trong
 Trên lịch sử tối tăm trên tro bụi

“Và nhân thế sẽ còn yêu ta mãi
 Bởi giữa thuở bạo tàn ta đã ca ngợi tự do”(*)
 Ca ngợi tình yêu giữa thế giới hằn thù
 Trước đau khổ của nhân dân thơ đã không
gian dối
 Nếu đó là tội lỗi
 Anh hãy nhận về mình, như trách nhiệm, như
niềm vui
 Và sống chết cùng người, đất nước mến
thương ơi!

(*) Puskin

Móng tay trên đá

*Bộ lạc ấy bây giờ tàn lụi cả
Lạnh chân đời những mộ đã hoang sơ
Con qua xám và hàm răng ngựa
Cổn vàng trắng thêm hát đêm đêm*

*Người đàn bà trong thành phố không tên
Tay lực lưỡng một ái tình hung tợn
Những con tàu không lái buồm chí hướng
Những cụ già như bao tải tả tơi
Lính viễn chinh và trẻ con lai
Các cô gái như mèo cười rú
Ông luật sư ăn mỳ cửa chợ
Phật Thích ca đẩy xe bán cá
Cãi nhau với bác hàng thùng
Người tù binh đầu gối đóng đinh
Thân đầm máu trong chuồng cọp tối
Chàng Kim Trọng cúng Sở Khanh gian dối
Tông ngũ trong trung đoàn Ó đen
Lính hai phe mặt đối mặt gườm gườm*

Một nhọc đứng giữa chói chang đất nắng
 Vịtộc trường kêu to: ngừng bắn
 Hãy chuyển sang trận đánh hòa bình
 Quân lính buông súng rút dao găm
 Giết nhau trong im lặng

Đất lạnh lẽo sương mù như mặt chết
 Thân nát bướm sau tra tấn cực hình
 Bàn tay một người điên bí mật
 Viết đêm đêm lên cửa nhà tôi:
 “A lông! hãy đi đi!” Tôi vội bước
 Ngực nhói đau tim đập thình thình
 Miên man qua gầy đói những nhà tranh
 Em bé gái đeo vòng hoa trắng toát
 Ai cười sau cửa kính ngân nga
 Vai nâu trần lấp loáng
 Vòi phun nước sáng bùng trong nắng
 Trời như tấm chăn tôi đắp cùng em
 Chiếc rẽ cây bé nhỏ ướt đầm
 Tôi thức suốt trong nỗi buồn của đất
 Tôi nguyên chất tôi đi tìm đôi cánh

Để cuối cùng gặp được biển khơi
Mặn xé lòng là muối biển đầy thôi
Lên ghềnh đá chênh vênh tôi viết
Những dòng chữ không sóng nào xóa được
Những dòng chữ như móng tay day dứt
Trên vỏ dừa xanh thắm của mùa hè
Cho kẻ không nhà mái lá chở che
Cho ngưng lại nhịp đồng hồ quên lãng
Sợi dây mỏng nối liền ta với bạn
Và bạn mai trong mắt những con gà

17.4.1973

Để sống nơi đây

Để sống nơi đây
Vì em và vì ngọn lửa
Để sống nơi đây
Giữa mong manh, hỗn loạn, rối bời
Khi con người không làm chủ không gian
thời gian và bản thân mình
Lòng náo động những gào kêu không tiếng
Trước vẻ tàn nhẫn và dịu hiền của sự vật
Ta từ khước cuộc đời để càng yêu mến nó
Ít ỏi, nhưng cũng là quá nhiều:
Một đời sống
Như một cuộc phiêu lưu không cùng
Và hạnh phúc chính là can đảm
Chỉ có được khi ta tìm kiếm nó
Hiểu nó chính phục nó

Để sống nơi đây
 Đêm tối, biển cả, mùi muối, những ngôi sao
 Tiếng rì rào của lá cây của lúa
 Ngon gió bình yên, dòng nước dịu dàng
 Gỗ, đá, thủy tinh, những đường sá thân quen
 Cuộc đời gần gũi với tôi đến thế, giống tôi đến thế
 Tôi đã sung sướng và sẽ còn sung sướng
 Hãy yêu và đừng đợi gì ở mùa hè
 Ở những con ong những bông hoa
 Ở sự vô tư của mặt trời...

Đáng lẽ nói: sống, chúng ta nói: trông thấy mặt
trời
 Có những con vờ sinh ra và chết đi trong bóng tối
 Còn chúng ta, ta đã biết mặt trời
 Cả cái bóng của ta đổ xuống
 Cả nỗi khổ đang thất vọng của ta
 Cũng là dấu hiệu của mặt trời
 Không còn bị giam hãm bởi những bận tâm
không đáng là bận tâm của con người
 Hãy làm việc, yêu thương, hãy sống
 Đó là ý nghĩa cuộc sống
 Ta đi tìm đời ta trong cuộc đời bao kẻ khác...

Thị trấn biển

Chiếc xe ngựa đi giữa vùng mây trắng
Thị trấn biển năm xưa
Những đợt sóng vô tư
Chiếc ô đỏ lăn tròn trên bãi cát
Trái dừa vỡ nước chảy ròng trên ngực
Má nâu hồng tóc ướt xoa ngang vai
Ngón tay che, mắt ngọc cánh bướm bay
Mười sáu tuổi, ban mai, mùa hạ ấy
Trắng mỏng manh như tình yêu mới dậy
Bãi đông vui áo tắm sáng muôn màu
Trắng san hô ào ạt gió phi lao
Tiếng tay vỗ tiếng trẻ cười náo động
Chim vẹt biển kêu vang bờ đá dựng
Bấp chân trần ai đó sóng chao nghiêng
Những vui buồn những ước vọng đầu tiên
Nay trở lại đã mười năm thấm thoát
Người với sóng chẳng còn gì bí mật
Những lâu đài bằng cát đã tan hoang
Dãy nhà cao đã sụp dưới mưa bom
Lũ lượt trên đường
Bao tù binh trở lại

Mặt gầy gò trên bãi cát bỏng dăm dăm
 Tiếng biển vỗ nhấc đêm dài Phú Quốc
 Tôi đi dọc bãi bờ quen thuộc
 Nhớ hè nào bờ ngõ giữa tin yêu
 Chưa nghi ngờ chưa gánh nặng khổ đau
 Chưa qua cuộc chiến tranh khủng khiếp
 Miệng bạn bè chưa khắc nếp nhăn sâu
 Rặng dừa xanh và ngựa trắng nay đâu?
 Trước biển rộng lòng ta không hổ thẹn
 Ta khôn lớn, biển cũng thành chật hẹp
 Không từ bỏ làm sao nay hiểu được
 Trận bão gầm và cơn khát nơi em
 Ngẩng đầu lên, vẫn gặp những đàn chim
 Chim báo bão, cánh chim 16 tuổi
 Chỉ thương chiếc ô tròn lăn lóc mãi
 Con dã tràng trưà nắng chạy lang thang
 Bàn chân ai giờ đứng ở phương nào
 Những cô gái chắc đã tàn tạ cả
 Lũ trẻ nhỏ ngụp chìm trong đạn lửa
 Bao nắm mồ nằm lại những đôi hong
 Chỉ gió về quần quai giữa rừng dương
 Và sóng đập liên hồi lên ngực đá.

Nửa đêm tới thành phố lạ gặp mưa

Tặng Nguyễn - Hải Phòng

*Nửa đêm tới thành phố lạ gặp mưa
Nhưng vòm cây cao và tối.*

*Chúng ta đã gặp nhau chúng ta đã tới đây
Tất cả chuyện này có vẻ gì không thực
Đến bây giờ anh vẫn còn kinh ngạc
Em
Con tàu về cảng mưa đêm
Ngã tư ngô đồng rụng lá
Con sông mờ, thân cầu đổ
Dãy nhà hoang ống khói âm thầm
Một người lính mặc áo rộng lưng thùng
Đẩy chiếc xe chở đạn
Số tiền ít ỏi cuối cùng mua giấy mực
Góc doanh trại bậc xi măng lạnh cứng*

Những bài thơ đầu tiên
Những bài thơ ngày chưa có em
Ngày đó em đâu? Mùa đông ấy mưa phùn
“Hắn không có vẻ gì là thủy thủ nhưng hắn gọi
cho người ta nhớ đến biển”
Câu văn trong một cuốn sách cũ
Quán rượu “Đô Độc Bìn - Bôn”
Vị chúa tàu ngồi cô đơn trong tuổi nhỏ
Thành phố những giấc mơ vời vợi
Chim yến bay về bãi sù hoang
Thành phố thời anh 17 tuổi
Viên vông cay đắng u buồn.

Đêm nay đi cùng em
Những nén hương thấp dọc bờ Tam Bạc
Đã bao mùa nước trôi bao người chết
Thời gian như bà điên ngoài chợ Sắt
Tóc trắng ôm hoa te tái mỉm cười
Đám người bán máu xanh gầy
Co ro chờ ngoài bệnh viện
Những sự thật buồn cười mà khủng khiếp.

*Em tới làm gì, có phải đúng em không?
Cảng đã rộng thêm những tàu mới những manh
buồm.*

*Con còng gió đã về với biển
Hàng dương xanh lóa mắt
Chiếc dù mở đến mênh mông
Màu da nâu lấp loáng không trung
Vàng trắng bàng hoàng xa thẳm
Bỏ phưong phố bỏ dòng sông anh tìm đến biển
Dù muộn muộn dù tê dại bàn chân
Trước mắt ta là khoảng vô cùng
Mặt trời như cốc rượu nhớ mong
Ta gửi lại muôn đời trên mỏm đá.*

Có lẽ nào em. lia anh lần nữa?

*Tàu chạy ngược chiều đêm, em thiếp ngủ
Bánh sắt âm âm bão lốc lao đi*

*Tàu lửa bay vút sáng cánh đồng khuya
Đất quằn quai, đá nghiêng răng vỡ nát
Đường ray bỗng rung lên đau đớn*

Nhưng con tàu đang chạy tới một vầng trăng.

Việt Nam ơi

*Những áo quần rách rưới
Những hàng cây đâm mình vào bóng tối
Chiều mờ sương leo lắt đèn dầu
Lũ trẻ ngồi quanh mâm gỗ
Lèo tèo mì luộc canh rau.*

*Mấy mươi năm vẫn mái tranh này
Dòng sông đen nước cạn
Tiếng loa đầu dốc lạnh
Tin chiến trận miền xa.*

*Những người đi chưa về
Những quả bom những hầm hào sứt lở
Những tên tướng những lời hăm dọa
Người ta định làm gì Người nữa
Việt Nam ơi?*

Mấy mươi năm đã mấy lớp người
Chia lià gục ngã
Đã tận cùng nỗi khổ
Người ta còn muốn gì Người nữa
Việt Nam ơi?

Người đau thương, tôi gắng gượng mỉm cười
Gắng tin tưởng, nhưng lòng tôi có hạn
Chiều nay lạnh, tôi ghen ngào muốn khóc
Xin Người tha thứ, Việt Nam ơi.

Tổ quốc là nơi tỏa bóng yên vui
Nơi nghĩ đến lòng ta yên tĩnh nhất
Nhưng nghĩ đến Người lòng tôi rách nát
Xin Người đừng trách giận, Việt Nam ơi.

Tôi làm sao sống được nếu xa Người
 Như giọt nước đậu vào bụi cỏ
 Như châu chấu ôm ghì bông lúa
 Người đẩy ra tôi lại bám lấy Người
 Không vì thế mà Người khinh tôi chứ
 Việt Nam ơi.

Không vì tôi đau khổ rồi
 Mà Người ghét bỏ?
 Xin Người đừng nhìn tôi như kẻ lạ
 Xin Người đừng ghẻ lạnh, Việt Nam ơi.
 Người có triệu chúng tôi, tôi chỉ có một Người
 Tất cả sẽ ra sao
 Mảnh đất nghèo máu ứa
 Người sẽ đi đến đâu
 Hả Việt Nam khốn khổ?
 Đến bao giờ bông lúa
 Là tình yêu của Người?
 Đến bao giờ ngày vui
 Như chim về bên cửa?
 Đến bao giờ Người mới được nghỉ ngơi
 Trong nắng ấm và tiếng cười trẻ nhỏ?
 Đến bao giờ đến bao giờ nữa
 Việt Nam ơi?

Trung Hoa

*Gió bắc thổi về từ xứ xa
Bên kia núi cao sừng sững
Trung Hoa.*

*Trung Hoa của tuổi thơ
Tiếng ngựa hí đêm khuya
Đoàn xe Chiến quốc đi trong tuyết
Rũ rượi tóc râu, đao thương sáng quắc
Nào bạt thanh la xúng xoảng
Dữ tợn mà sâu thương.*

*Bờ sông trắng hoa dương
Chim ly buồn đứt ruột
Dậm chân hát mà từ biệt
Đường thì vắng vặc.*

Ào ạt Hoàng Hà
Quán núi đêm hàn rượu nóng
Vạt áo xanh giang hồ
Những mắt xéch Võ Tòng
Những đầm sâu Thủy Hử
Người đi như nước đông như cỏ
Sáng suốt và tối tăm
Uyên tâm mà nhẹ dạ
Tin ngay mọi điều, dám làm tất cả
Cái người Tàu kỳ lạ
Ngồi dầm củ cải giữa đêm khuya...

Lòng kiên nhẫn của người
Trải ra trên mặt đất
Ở bất cứ nơi nào có khói
Trung Hoa
Nét bút vờn như cánh hạc vút qua
Lóng lánh tay ngà rượu đỏ

Bỏ thịt rừng xương Kiệt Trụ
Những hôn quân bạo chúa
Những hoàng hậu hồ tinh
Những anh gàn và những triết nhân
Hái rau vi, mơ giấc bướm
Trung Hoa Tây Thi, Trung Hoa Lý Bạch.

Trung Hoa đôi rách
Xác người chết trận trắng xương phơi.
Trung Hoa tuổi thơ tôi
Đâu phải chỉ bầy ngựa dữ
Đêm lửa đuốc Chi Lăng
Gò Đống Đa vùi xác vạn quân Thanh
Nhưng Mã Viện, Liễu Thăng, Sầm Nghi Đống...
Không ngăn nổi lòng tôi yêu bác Võ Tòng

Cố cung xưa bao đảo lộn kinh hoàng
Nư sóng biển không ngừng một phút
Dưới liễu xanh, lũ quý đòi thay màu
Tiếng chiêng trống, tiếng loa gào thét
Chín trăm triệu người ồn ào mà nín lặng
Trung Hoa muốn gì
Nhân dân đi về đâu?

Đêm nay
 Trang sách tuổi thơ đưa tôi gặp lại
 Gian nhà nhỏ ven thành
 Vách lung lảng cỏ khô, lá thuốc
 Một người đầu trọc
 Áo bông đen khuy vải cũ sòn
 Một người không râu lưng lững ngồi im
 Giữa hũ lọ, mực tàu, chân rách
 Chông sách dày, đĩa đèn dầu leo lắt
 Tuyết rơi trắng xóa ngoài thềm
 Ông Tư Mã Thiên
 Một mình ngồi thức
 Ông Tư Mã Thiên mắt nhìn sáng quắc
 Hiểu đời, hiểu nước, hiểu dân mình
 Một ông Tư Mã Thiên
 Ngàn ông Tư Mã Thiên
 Muôn ngòi bút uy nghiêm
 Đang ghi sâu mọi việc,
 “Hồn bạo chúa nghiêng rãng trong bụi cát
 Mọi ngai vàng, theo lửa hóa tro than...”

Trung Hoa không lỗi, Trung Hoa đau thương
 Mai tan hết mây mù mưa xám
 Trung Hoa Võ Tông, Trung Hoa Lý Bạch
 Lại là Trung Hoa từ tuổi nhỏ ta yêu...

...Và anh tồn tại

Giữa bao la đường sá của con người
 Thành phố rộng, hồ xa, chiều nổi gió
 Ngày chóng tắt, cây vườn mau đổ lá
 Khi tàu đông anh lỡ chuyến đi dài
 Chỉ một người ở lại với anh thôi
 Lúc anh vắng người ấy thường thức đợi
 Khi anh khô chỉ riêng người ấy tới
 Anh yên lòng bên lửa ấm yêu thương
 Người ấy chỉ vui khi anh hết lo buồn
 Anh lạc bước, em đưa anh trở lại
 Khi cần cỗi thấy tháng ngày mệt mỏi
 Em là sớm mai là tuổi trẻ của anh
 Khi những điều giả dối vây quanh
 Bàn tay ấy chở che và gìn giữ
 Biết ơn em, em từ miền gió cát
 Về với anh, bông cúc nhỏ hoa vàng
 Anh thành người có ích cũng nhờ em
 Anh biết sống vững vàng không sợ hãi
 Như người nhà vườn, như người dệt vải

Ngày của đời thường thành ngày - ở - bên - em
 Anh biết tình yêu không phải vô biên
 Như tia nắng, chúng mình không sống mãi
 Như câu thơ, chắc gì ai đọc lại
 Ai biết ngày mai sẽ có những gì
 Người đổi thay, năm tháng cũng qua đi
 Giữa thế giới mong manh nhiều biến đổi
 “Anh yêu em và anh tồn tại”.
 Em của anh, đôi vai ấm dịu dàng
 Người nhóm bếp mỗi chiều, người thức dậy lúc
tình sương

Em ở đây, đời chẳng còn đáng ngại
 Em ở đây, bàn tay tin cậy
 Bàn tay luôn đỏ lên vì giặt giũ mỗi ngày
 Đôi mắt buồn của một xứ sở có nhiều mưa
 Ngọn đèn sáng rụt rè trên cửa sổ
 Đã quen lắm, anh vẫn còn bơ ngỡ
 Gọi tên em, môi vẫn lạ lùng sao.

Buổi chiều đón con

*Sau mỗi ngày bận rộn
Bố có niềm vui lớn:
Buổi chiều đi đón con.*

*Nhà trẻ con đã quen
Không còn hờn khóc nữa.
Nhưng cứ độ tan tằm
Con lại ra đứng cửa
Mong mẹ và mong bố
Mắt nhìn về phố đông
Ôi tấm lòng thơ nhỏ
Đã thuộc giờ ngóng trông.*

*Thành phố rộng mênh mông
Bao la chiều gió thổi
Ở cuối con đường kia
Có con đang đứng đợi*

Trước kia bố biết đâu
Con sẽ chờ ở đây
Cái con người bé dại
Vì mình mà buồn vui.
Bố len giữa dòng người
Vội vàng chân đạp gáp
Quên cả đèn đỏ bật
Cuống quýt, sợ con chờ.

Tiếng còi giục ngoài ga
Con tàu về bến đỗ
Con chim bay về tổ
Ngọn gió tới chân trời
Tia nắng tắt sau cây
Mặt trời sau ráng đỏ
Giữa vô tận hoàng hôn
Giữa trập trùng phố xá
Có một người bé nhỏ
Đứng ở cửa mong chờ.

Thằng Mí

*Buổi chờ con ra đời
Cả nhà mong con gái
Cứ tưởng nếu là gái
Chẳng yêu như thế này*

*Thằng Mí của bố ơi
Đôi mắt to lay láy
Miệng bi bô tập nói
Làm gà “ò ó o”
Hoa con gọi là “tư”
Vịt thì kêu “kẹp kẹt”
Khom cái vai bé bỏng
Làm bà công lon ton...*

*Mẹ khen: Thằng Mí khôn
Một tuổi đầu đã biết
Làm trò cho mẹ vui
Tính tình cũng rõ rồi*

Hay tủi thân hay giận
Sợ, mừng đều quá đáng
Khóc đấy lại cười ngay...
Tháng tư, nắng trở trời
Con thường hay ốm vặt
Mẹ lo, đêm thức suốt
Bố thương, ngày bế hoài
Bà đe: “đừng có chiều
Con hư là tại bố”
Nhưng con còn nhỏ quá
Mai đây khôn lớn rồi
Con một mình giữa đời
Bố muốn chiều chẳng được.

Trưa nay mẹ đi vắng
Các anh mãi chạy chơi
Chỉ bố với con thôi
Bố nằm ru con ngủ
Cái giọng bố thì khàn
Lời ru thì đã cũ

Có con cò bé nhỏ
 Kiếm tép ở đầu sông
 Từ đời bà đời ông
 Cò vẫn còn lặn độn...
 Trời xa ngoài cửa vắng
 Nhìn con ngủ mơ màng
 Bố cứ nghĩ miên man
 Đến những dòng sông rộng
 Ngày mai con khôn lớn
 Biết có còn khổ không?

Ôi ngày mai của con
 Chắc sẽ nhiều mới lạ
 Bố mẹ thì sẽ già
 Như lời ru đã cũ
 Chẳng được cùng con qua
 Những mùa thu mùa hạ
 Dòng sông và biển cả
 Cánh buồm nào chờ con?

Bây giờ lòng bố thương
 Thằng Mí yêu của bố
 Thằng con giai bé nhỏ
 Ngủ đi nào, ngủ ngoan...

Nơi ấy

*Ở nơi ấy có một đôi mưa tím
Có con đường đất mịn mát chân đi
Ở nơi ấy có một rừng bưởi chín
Có người em bé nhỏ ngóng ta về.*

*Tia nắng hạ sáng bùng trên lá cọ
Chim chào mào ăn hạt dẻ mùa thu
Rơm khô ủ những quả hồng chín đỏ
Ngọn gió chiều, hoa sở trắng như mưa.*

*Ở nơi ấy, suối thành sông mùa lũ
Xuyên qua rừng, ngập ướt cả bờ lau
Đèn nhạ trám tinh mơ em nhóm lửa
Sương mịt mù trước cửa, thấy em đâu.*

*Giương mặt ấy, nụ cười bên lửa thắm
Quả doi rùng trong nón để phân nhau
Ở nơi ấy vị măng vào chẳng đắng
Củ sắn lùi ống nứa vẫn thơm lâu.*

*Hoa chẳng sớm và trái không quá muộn
Xuân không nhanh và đông chẳng kéo dài
Mỗi khóm lá một hương rừng bí mật
Nắng dong vàng thung lũng tiếng ong bay.*

*

* *

*Tôi đã đi bao đường xa tí tấp
Bao mùa đông mùa hạ đã trôi qua
Bao cửa bể, xóm thôn, thành phố rộng
Một vùng quê nơi ấy ngỡ phai nhòa.*

Nếu em biết những gì tôi đã sống
Nhưng buồn vui tôi đã có trong đời
Nếu em biết bây giờ tôi khác lắm
Buổi cùng em kiếm củi ven đồi?

Người ta bảo: cả em giờ cũng khác
Đã con bông con đất, nhớ chi tôi...
Có sao đâu: trái mùa thu vẫn thắm
Mây mùa thu vẫn trắng những chân trời.

Nếu em biết rằng tôi, tôi vẫn nhớ
Vẫn là con suối lũ của rừng xưa
Con tú hú dưới lùm hoa chuối đỏ
Ngọn lửa hồng em ủ giữa chiều mưa?

Vẫn nguyên vẹn những quả rừng thơ dại
Đã dạy tôi biết chia ngọt sẻ bùi
Vàng trắng lớn mọc lên từ phía ấy
Ngọn gió rừng vẫn thổi giữa hồn tôi.

Tiếng Việt

*Tiếng mẹ gọi trong hoàng hôn khói sẫm
Cánh đồng xa cò trắng rủ nhau về
Có con ghé trên lưng bùn ướt đầm
Nghe xạc xào gió thổi giữa cau tre.*

*Tiếng kéo gỗ nhọc nhằn trên bãi nắng
Tiếng gọi đò sông vắng bến lau khuya
Tiếng lụa xé đau lòng thoi sợi trắng
Tiếng đập dòn nước lũ xoáy chân đê.*

*Tiếng cha dặn khi vun cành nhóm lửa
Khi hun thuyền gieo mạ lúc đưa nôi
Tiếng mưa dội ào ào trên mái cọ
Nón ai xa thăm thẳm ở bên trời.*

*“Đá cheo leo trâu trèo trâu trượt..”
Đi mòn đường đứt cỏ đợi người thương
Đây muối mặn gừng cay lòng khé xót
Ta như chim trong tiếng Việt như rừng.*

Chưa chữ viết đã vẹn tròn tiếng nói
Vàng trắng cao đêm cá lặn sao mờ
Ôi tiếng Việt như đất cày, như lụa
Óng tre ngà và mềm mại như tơ.

Tiếng tha thiết, nói thường nghe như hát
Kể mọi điều bằng riu rít âm thanh
Như gió nước không thể nào nắm bắt
Dấu huyền trầm, dấu ngã chênh vênh.

Dấu hỏi dựng suốt ngàn đời lửa cháy
Một tiếng vườn rợp bóng lá cành vươn
Nghe mát lịm ở đầu môi tiếng suối
Tiếng heo may gọi nhớ những con đường.

Một đảo nhỏ xa xôi ngoài biển rộng
Vẫn tiếng làng tiếng nước của riêng ta
Tiếng chẳng mất khi Loa thành đã mất
Nàng My Châu quỳ xuống lạy cha già.

Tiếng thao thức lòng trai ôm ngọc sáng
Dưới cát vùi sóng đập chẳng hề nguôi
Tiếng tủi cực kẻ ăn cầu ngủ quán
Thành Nguyễn Du vắng vắng nỗi thương đời.

Trái đất rộng giàu sang bao thứ tiếng
Cao quý thâm trầm rục rờ vui tươi
Tiếng Việt rung rinh nhịp đập trái tim người
Như tiếng sáo như dây đàn máu nhỏ.

Buồm lộng sóng xô, mai về trúc nhớ
Phá cuội lòng vời vợi cánh chim bay
Tiếng ghen ngào như đời mẹ đắng cay
Tiếng trong trẻo như hồn dân tộc Việt.

Mỗi sớm dậy nghe bốn bề thân thiết
Người qua đường chung tiếng Việt cùng tôi
Như vị muối chung lòng biển mặn
Như dòng sông thương mến chảy muôn đời.

*Ai thuở trước nói những lời thứ nhất
Còn thô sơ như mảnh đá thay rìu
Điều anh nói hôm nay, chiều sẽ tắt
Ai người sau nói tiếp những lời yêu?*

*Ai phiêu bạt nơi chân trời góc biển
Có gọi thầm tiếng Việt mỗi đêm khuya?
Ai ở phía bên kia cầm súng khác
Cùng tôi trong tiếng Việt quay về.*

*Ôi tiếng Việt suốt đời tôi mắc nợ
Quên nổi mình quên áo mặc cơm ăn
Trời xanh quá môi tôi hồi hộp quá
Tiếng Việt ơi tiếng Việt ân tình...*

Người cùng tôi

Người cùng tôi bên bờ biển bão
Người cùng tôi đầu ngọn gió mùa
Người vỡ rừng mở đất bao la
Bàn tay chai làm ra tất cả
Làng xóm, đền đài, thành phố
Tháp bút cao, điệu múa, những cung đàn
Đi chân không, người thêu vạt hài cong
Mặc vải nâu, người dệt muôn sắc lụa.
Không biết chữ, người làm ra tục ngữ
Những thuyền to, chuông lớn, những vườn cây...
Người làm nên cuộc đời
Ngàn năm bàn tay trắng
Ăn những thứ nộm rau chát đắng
Mặc áo quần vá víu lem nhem
Lời ngọt ngào người dễ dàng tin
Chuyện không đâu người cũng cười thích thú
Người gối đầu cán gươm nằm ngủ
Người suốt đời trận mạc xa quê

Người đánh bò đi kéo xe thuê
Người để con đàn nheo nhóc
Mụn vải, mầu đình người đều nhạt nhạnh
Mất nắm rom cũng cãi vờ kêu ca
Những khi cần mang tất cả đem cho
Xé áo nhường cơm, quên mình cứu bạn...

*

* *

Người mài mực cho Nguyễn Trãi viết Bình Ngô,
người cùng Quang Trung đi đánh giặc
Quang Trung ngồi trên bành voi, người cầm giáo
xông lên phía trước
Quang Trung lên làm vua, người về nhà cày ruộng
Bị lão trương tuần quát nạt cũng run
Nhưng mỗi lần đất nước sắp suy vong
Người đều cứu cỗ xe ra khỏi vực
Đôi khi người nổi giận
Đôi khi thôi, nhưng thật là khùng khiếp
Như gió điên, như nước phá tung bờ
Người vung tay: cung điện ra tro
Người xô khê, thế là nhào, vua chúa

Người phân xử công minh ít bữa
 Chia áo cơm khắp lượt dân nghèo
 Rồi lại về cày ruộng, chăn trâu,
 Đom cá, bẻ con, nuôi gà, nấu rượu
 Như an phận ngủ ngờ cam chịu
 Mặc những ngải xảo quyết lảng xãng
 Gã Lý Thông nhận đã giết trần tình
 Trói Thạch Sanh tống giam vào ngục
 Người im lặng, nhưng người biết hết
 Lý Thông kia chỉ là bộ hung thôi...

*

* *

Đất dẫm mồ hôi và máu của người
 Ngàn năm bị khinh thường, đầy dọa
 Đã hết thời vua quan, thời bọn chủ
 Dân đầu tiên đất nước thuộc về người.

Đất nước tôi ơi
 Những dòng sông đã cho tôi gương mặt
 Những chân trời đã cho tôi tiếng hát
 Đồng bãi cho tôi sức vóc bàn tay

Đồi núi cho tôi những bước đi dài
 Hoa và chim đã cho tôi mộng ước
 Những trái tim đập dồn trong ngực
 Là của người - lẽ sống của đời tôi
 Tôi cùng người chung lửa chung khoai
 Chung cơn bão chung cánh rừng lửa đạn
 Chung ca nước dưới đường hào nắng gắt
 Chung lá cờ chung ngọn lửa ban mai
 Giữa đau thương, người đã nắm trong tay
 Địa chỉ của Niềm vui
 Những lý do của hy vọng
 Dạy tôi biết giec trông và cấy gặt
 Tôi tìm đời tôi trong số phận người
 Tìm lẽ phải nơi trán người bình tĩnh
 Hạt muối tôi trong biển người vô tận
 Chỉ khổ đau vì đau khổ của người
 Chỉ sướng vui trong vui sướng của người thôi...

Chiều chuyên gió

Chân bước vội em về từ phố rộng
 Mang mùa hè xanh biếc trên vai
 Chiều mênh mông gió lớn thổi từ trời
 Em bỏ nón, tóc lòa xòa trên má.
 Ngày thường nhật, chẳng có gì lạ cả
 Sao suốt chiều anh cứ đợi mong em
 Anh hồi hộp vào ra, anh xếp sách, dọn bàn
 Và gió cứ đập hoài ngoài cửa sổ
 Chỉ gió chuyên chứ có gì khác lạ
 Hè sắp qua, thu sắp trắng bên trời
 Sống bên em thấm thoát tháng năm trôi
 Lòng sao vẫn ngỡ ngàng như mới gặp
 Anh nghe tiếng nhấc vòm cây gió động
 Lá chập chờn muôn chấm nắng rung rinh
 Nắng tan ra như hơi thở vô hình
 Hơi thở lớn ào ào trên phố xá
 Những mái nhà trập trùng như biển cả
 Sự diệu kỳ của trời đất mênh mênh
 Sự diệu kỳ của tia nắng mong manh
 Sự diệu kỳ của cuộc đời mạnh mẽ
 Vừa bí ẩn vừa rõ ràng đến thế
 Không cho ai được sống nửa vời

Có em, anh hiểu lại cuộc đời
Có em, anh bắt đầu tất cả
Bắt đầu con đường, bắt đầu nhịp thở
Mùa hạ đầu tiên, ngọn gió đầu tiên
Muốn trao em gương mặt đến tâm hồn
Đều trong trắng, tràn đầy, thuần khiết nhất
Niềm vui sống như dòng sông mãnh liệt
Mỗi sớm mai một cảng mới để lên đường
Đất đai thành xứ lạ lúc trăng lên
Còn bao chân trời mình chưa tới được
Bao hy vọng, khô đau, nụ cười, nước mắt
Mỗi con đường lại có những ngã ba
Dẫn đến vô biên bao chuyện bất ngờ

Bao bài hát mình chưa nghe kịp
 Trang giấy rộng ngòi bút đưa gấp gấp
 Quyển sách hay cuống quýt lật trên tay
 Muốn đọc hết trang kia sợ bỏ sót trang này
 Anh là kẻ suốt đời tất bật
 Suốt đời vội đi, suốt đời nóng ruột
 E tới nơi mùa đã gặt xong rồi,
 Nhưng cốc rượu đầy uống mãi chẳng hề vơi
 Sau mùa hạ đến mùa thu lá đỏ
 Sau mùa cúc lại mùa hoa vạn thọ
 Sau cửa gương là đôi mắt thương yêu
 Ôi vai em mềm ấm biết bao nhiêu
 Em ngoảnh lại nhìn buổi chiều lộng gió
 Tim anh đập như quả chuông bé nhỏ
 Dưới hồi chuông vô tận của trời xanh.

Mưa

Em đứng bên anh nồng nàn mùa hạ
Chưa kịp lời tình tự
Trời đã òa cơn mưa
Vườn run lên trong nước mắt trẻ thơ.
Mắt em ướt nhòa sung sướng
Nước rửa sạch bụi đường trên trán
Tóc hóa thành dòng suối màu đen
Những chậu thau đồng lạnh canh dưới hiên
Những mái tôn ào ào nước dội
Trẻ hò reo, xe bóp còi inh ỏi
Đường thành sông nước xiết trôi băng
Những cánh hoa kim phượng như những chiếc
thuyền vàng.
Chở niềm vui đơn sơ, kỳ lạ
Mưa rộng dài xóa những nỗi lo riêng
– Thôi anh đừng nói với em anh đừng nói với em
Về hạnh phúc khó khăn về đường dài xa ngái

Đừng dò hỏi tương lai đừng đắn đo e ngại
Đừng thổ lộ yêu thương đừng nhắc chuyện xa xưa
Anh hãy nghe tiếng mưa tiếng mưa tiếng mưa
Trên những cánh đồng đất nâu tôi tả
Uớt đầm cả tiếng cười uớt đầm cả lưỡi cày cả
hạt ngô mầm mạ...

Các tường nhà trong một sắc áo chung
Chùm vải sẽ sai quả mạn sẽ hồng
Cửa kính ướt sẽ thành gương trong trời
Tất cả sẽ giản đơn, chân thành, dễ hiểu
Trên đất đai từng đau khổ của ta

Em đưa tay hứng những hàng mưa
Bàn tay như đài hoa như búp lá
- Thôi anh đừng nhìn em đừng nhìn em nữa
Em hiểu điều gì đã gắn bó đôi ta
Em hiểu điều gì... Ôi tiếng mưa tiếng mưa...

***Một thành phố khác
một bờ bến khác***

*Một thành phố khác một bờ bến khác
con thuyền trên sóng mạnh chồm lên
những quả chuông thủy tinh
ngân vang trong ánh sáng
bàn chân giẫm lên một vùng đất khác
những cánh đồng vụt mở bao la.*

chim én bay trên nóc nhà xa
sau cuộc đời này một cuộc đời mới nữa
Nơi không có lo âu buồn khổ
con người được nghỉ ngơi ở giữa con người
anh đưa em đi hết ánh trăng này
một dòng sông khác một vầng trăng khác
một bài ca rì rầm trên cỏ mát
một nụ cười mới gặp đã thân yêu
hay chỉ giấc mơ của những buổi chiều
chiến tranh, khổ nghèo, cái chết
vượt lên những vách tường chật hẹp
một chân trời xanh biếc lúc hoàng hôn?

một con đường thăm thăm dẫn về em
anh thương nhớ trong tận cùng ước vọng
một mùa hạ anh chưa tới được
một thành phố xanh một bến bờ xanh...

Thơ ru em ngủ

Ngủ đi em ơi, trời xanh sau lá thưa
trưa đã sẫm rồi, cửa ngõ sương sa
em nằm nghiêng, tóc cụp xuống như lông thỏ
như con sóc hiền, như chùm dẻ mùa đông.

Ngủ đi em ơi gian phòng nhỏ như thuyền
giấc ngủ trôi về như dải sông đen
có rong đại và ngút ngàn lau trắng
một thành phố xa xôi có nhịp cầu đá xám
con quay nâu quay trên hè phố vắng
con sẻ gầy trên gió hót ngu ngơ.

Ngủ đi em ơi, sân thượng áo phơi
những tấm chắn hoa những thảm màu sắc sỡ
rãnh nước trong quanh khu nhà nhỏ
khói mịt mù mắt trẻ con cay.

Ngủ đi em ơi, trên tường mảnh chai
không ngăn nổi những đám mây xô giạt
những quả đồi cao những thung lũng hẹp
tiếng tù và vang dội lòng khe.

Ngủ đi em ơi, những người gặt lúa về
đang múa trên bờ ruộng
tiếng tay vỗ nhịp nhàng như sóng
tiếng hát chập chờn lúc hiện lúc tan.

Ngủ đi em ơi, làng biển nắng chang
không có chiếc thuyền nào bão lật
trong rừng thẳm không ai lên cơn sốt
người lính bị thương vết bỏng đỡ đau rồi
em hãy yên lòng một lát thành thơ
ước chi lo mọi nỗi em lo, buồn mọi nỗi em buồn
cho phút này em được ngủ ngon
ta sẽ cùng qua bao làng mạc ruộng vườn,
bao giếng nước, ngày vui, bao mùa cấy gặt
người đi đường mệt mỏi ơi, ngủ đi cho lại sức
như chưa hề khổ nhọc
như chưa hề đắng cay
anh ở cạnh em đây
đừng sợ xa nhau nữa
nắng chiều trên ngọn lá
gió cồn bụi trắng bay
nẻo dài còn đợi đấy
ngủ đi, bạn đường ơi!

Nhà chật

*Nhà chỉ mấy thước vuông, sách vở xếp cạnh nồi
Nếu nằm mơ, em quờ tay là chạm vào thùng gạo
Ô tường nhỏ treo tranh và phơi áo
Ta chỉ có mấy thước vuông cho hạnh phúc của
mình.*

*Nhà chật như khoang thuyền hẹp nhỏ giữa sông
vừa căng buồm để đi, vừa nấu cơm để sống
phải bỏ hết những gì không cần thiết
ta chỉ có mấy thước vuông cho hành lý của mình.*

*Khoảng không gian của anh và em
khi buồn bã em không thể quay mặt đi nơi khác
anh không giấu em một nghĩ lo nào được
ta chỉ có mấy thước vuông để cùng khổ cùng vui.*

*Anh ngẩng lên là ở cạnh em rồi
bạn thuyền ơi, ngoài kia chiều lộng gió
bên cửa sổ của gian phòng nhỏ
mắt em xanh thăm thẳm những chân trời.*

Em vắng

Cốc nước trên bàn
quyển sách gấp giữa trang
tấm gương soi vào khoảng trống
ngọn đèn soi gian phòng vắng
tấm áo em trên thành ghế im lìm
chiếc thìa con, lát chanh mỏng úa vàng
vài sợi tóc đen
vương trên chiếc lược...
những đồ vật lung linh dấu vết
của dịu hiền thân thuộc ngón tay em.

Chuyến xe ca lằm lũi bánh đầy bùn
một người đàn bà lên xe, chiếc ba lô cũ bạc
tình yêu của anh ở sau cửa kính
tình yêu của anh đi với mùa hè.

Anh về nhà, không có ai chờ
 chiếc chìa khóa quay trong ổ khóa
 chiều đã tắt thành đêm
 người đã xa thành nhớ
 vùng núi mây bao trắng xóa
 mưa dài cỏ rậm thảo nguyên cao
 con đường về nơi ấy, biết đâu
 bây giờ thành khoảng cách
 chợt thức dậy, biết em không ở cạnh
 anh ra đường, thành phố không em
 kẻ lẻ loi còn được lặng yên
 anh như đứng trên gai đi trên lửa
 không đủ sức sống vui hay buồn khổ
 chỉ còn là bậc cửa đợi chờ em.

Gió bòn chôn nhắc gọi bước chân quen
 Em như thời khắc của anh như dáng hình như trí
nhớ

Phải xa em chẳng còn gì nữa
 Chẳng còn gì, kể cả nỗi cô đơn.

Thu

Thu chưa vàng
nắng đã se se
thu đến rồi ư
gió đã về
cây trút xào xạc bao lá nhỏ
phập phồng sông đỏ cỏ ven đê

thu sớm đầu ô những mái tranh
em của anh
ôi ngón tay lành
ta ngồi trên bến, con tàu trắng
sông rộng mây mờ chân núi xanh
như một người quen xa vắng mãi
anh ngỡ quên, thu bỗng trở về
đã lâu ta chẳng ngồi trên cát
lâu rồi em chẳng hát anh nghe
bao nhiêu ngày tháng, bao đường sá
khuya sớm vui buồn nay có em
em gầy đi đấy, đôi vai nhỏ
lăn với bờ cây lăn với thuyền

ta ngược nhìn lên:

hoa mướp vàng

rung rinh như những quả chuông con

nấp lấp loáng trên buồm

thuyền mịt mù trong khói

sông thời gian trôi băng

cây mùa thu ở lại

lòng ta như đất bãi

rì râm con sổng nâu

lại gặp trời thu xa

như buổi đầu cuộc đời

trong xanh và rộng rãi

ngỡ ngàng mà mến yêu

anh vẫn như con tàu

luôn bền chôn ra đi

nhưng chiều nay bên em

lòng như con chim nhỏ

như rung rinh lá cỏ

trên tay mình xanh non.

Không đề IV

Phố Hàng Buồm không còn một cánh bướm
Phố Hàng Lược chẳng còn ai bán lược
Phố Hàng Bạc những người thợ bạc
Đã chết cùng đêm hội ngày xưa
Chợ Mơ không còn mơ
Cửa Hà Khẩu đã thành phố xá
Qua Ngõ Trạm chẳng còn ai đổi ngựa
Đường Cự Lâu lâu cũ cháy lâu rồi
Người ta uống bia hơi
Dưới tấm dù xanh đỏ
Phố Hàng Bài bán giày da dép nhựa
Đông Bộ Đầu thành bến ô tô...

Trên thêm rêu điện cũ những triều vua
 Lũ trẻ lấm lem đùa nghịch
 Bao quyền uy chót vót
 Nay đã thành đất bụi lãng quên
 Tiếng nấc Nguyễn Du, giọt lệ Xuân Hương
 Những câu thơ buồn khổ yêu thương
 Ngày ấy chẳng ai cần
 Bây giờ ta nhớ mãi
 Ngọn gió của ngàn đời
 Chiều nay ủa trở lại.

Nơi xa
 Một con tàu xuyên bóng tối
 Đi về miền núi đá vôi
 Một vùng nước trắng xa xôi
 Một nhà ga cô quạnh
 Một người đàn bà ướt lạnh
 Đứng chờ anh

Mặt trời trong trí nhớ

Đòi tôi những chuyến ra đi
 Tàu thủy kéo còi buồn bã
 Những con tem xanh đỏ
 Những ngọn đèn heo hút ngoài ga
 Em là món ăn quen thuộc chốn quê nhà
 Chiếc chìa khóa năm xưa đánh mất
 Những ghé bàn tuổi nhỏ đã quên đi
 Em cách xa như đất nước chia lìa
 Như hạt bụi cay xè trong mắt
 Em như đất này khó nhọc
 Thành phố này gian truân
 Những chuyến tôi đi, sao em không hiểu được
 Tôi tìm em trong nỗi khổ muôn người
 Khát khao sao phía trước chân trời
 Tôi đập vỡ những bức tường thâm trầm...
 Những ngón tay em nhỏ nhắn
 Đã giữ từ lâu cái đích của loài người

Trái dâu mùa hạ hồng tươi
 Những bông hoa cấm trên bàn đơn giản
 Quyển sách em đọc thâu đêm vắng
 Mớ rau cải cúc xanh rờn
 Và những đứa trẻ con
 Lớn lên trong tháng ngày nối tiếp
 Những đứa trẻ không bị ai giết chết
 Không bị ai làm nhục
 Mang niềm vui cho tất cả mọi người.

Vâng, mọi điều bình dị thế thôi
 Anh nào dám trách lòng em nhỏ hẹp
 Cho đời đẹp, ta sợ gì cái chết
 Mọi khổ đau ao ước cũng vì em
 Người đánh lên tiếng trống của rừng đêm
 Người thổi gió những vần thơ có cánh
 Người thức tỉnh những cánh đồng im lặng
 Những lá cờ chôn cất ở rừng sâu
 Những mặt trời trong trí nhớ lao đao
 Hoa bất tử mọc lưng đồi hoang dại
 Những cánh buồm mệnh mông trên biển chói
 Những con tàu - tất cả dẫn về em.

Em có nghe...

*Em có nghe từ phía nào đang tới
Trên những ngã đường trở gió chiều nay
Sau mỗi ngôi nhà, trên mỗi vòm cây
Một cái gì chúng ta còn chưa biết
Một cái gì chưa ai đoán được
Đang rung rinh xao động cả đất trời?*

*Những ngày qua nào đã xa xôi
Ngỡ năm tháng chẳng mất đi mãi mãi
Như con tàu chúng còn ở đây
Chỉ ta lên đường, náo nức những ga sau.*

Em nhắc ngày ta mới bên nhau
 Xấp báo cũ trải nằm đêm giá rét
 Bát mì nóng, ngọn đèn con thao thức
 Mái giấy dầu lộp độp mưa rơi.

Ta đã cùng đi những chuyến đi dài
 Thành phố lạ, những vùng biển mới
 Vườn cây ngợp bốn bề nắng chói
 Mắt em xanh những lá ổi mùa hè.

Ta đã tới những dải đồi biên giới
 Căn hầm rung pháo giặc, khét tro than
 Người sơ tán, bản mật mù mưa núi
 Áo em hong bên bếp lửa nhà sàn...

Có chuyến đi em dậy sớm tiễn anh
 Gói cơm nắm với bao lời nhắc nhở
 Chiếc ba lô của người lính cũ
 Qua trăm đèo ngàn suối nhớ thương em...

Và bây giờ: lại tháng tư sang
 hoa đã rụng, nhưng chưa thành quả
 những chùm xanh bé nhỏ
 chưa rõ hình dáng chi
 nắng đầu hạ chưa về
 mưa cuối xuân sắp tạnh
 một cái gì mong manh, thấp thoáng
 đang bôn chôn chuyển động giữa không gian
 một cái gì mới mẻ, khác thường
 chúng ta chưa hề gặp
 chưa hề có trong những ngày ta sống
 ngỡ cuộc đời ta giờ mới bắt đầu
 bắt đầu tình yêu, hy vọng, khát khao
 năm tháng cũ như con tàu ở lại
 lòng chưa biết những gì đang ngóng đợi
 nào em yêu, chúng ta lại lên đường...

Em sang bên kia sông

*Em sang bên kia sông
những ngày mưa dầm dặc
hạt cốm xanh như ngọc
se dần trong lá sen.*

*Có muôn lần không em
ngày qua không trở lại
bên kia vùng Thạch Bàn
trong mưa và trong khói
những ngã đường lầy lội
em đi em nghĩ gì?*

Đã qua cả mùa hè
chờ em, em chẳng tới
hết mùa thu ngấn ngùi
bây giờ đông đã sang.

Trách chi lòng em quên
điều anh chưa nói được
một tình yêu vô vọng
có giúp gì em không?

Sớm nay em sang sông
guốc mòn trên vũng lội
em bao giờ cũng vội
mưa đầy trời thế kia.

Gió bắc đã tràn về
em có mang áo ấm
mưa loang tờ giấy mỏng
có nhắc gì đến anh?

Em đi xuống Bát Tràng
nhìn lò nung lửa thắm
lòng anh như men rạn
vỡ trên bình gốm nâu
đường trơn em hay vấp.

Đừng trách anh nhắc nhiều...
nếu thấy chẳng cần nhau
lời anh, đừng nhớ lại
nhưng nếu lòng thương yêu
đừng quên anh vẫn đợi.

Vừa mong vừa sợ hãi
gặp nhau, rồi ra sao?
lá sấu rụng rào rào
nước dâng đồng bãi ngập
cầu đông, chiều tối lạnh
biết em về kịp không?

... Mất của trời xanh

Tóc của đêm dài, mắt của trời xanh
mắt của phương xa, tay của đất nâu lành
người yêu như lửa và như lụa
bản nhạc ngày xưa, con tàu xứ lạ
Nắng cuối mùa đông, hoa chớm thu...

Bánh xe lăn bờ biển cát bao la
con ve xanh mưa rào ướt đầm
đôi mắt to nóng bỏng
nói chỉ lời tàn nhẫn để anh đau?

Ru em bên hồ sâu
lòng đêm rừng thăm thẳm
mặt trời - chiếc mũ vàng chói sáng
nghiêng một ngày xuống ngủ ở vai em.

*Anh muốn làm cánh cửa để em quên
ngọn gió nhỏ trên trán em kiêu hãnh
làm cốc nước em cầm trưa nắng gắt
làm con đường quen thuộc để em qua.*

*Vì em, anh viết những bài thơ
guồng mặt ấy không gì thay được cả
mặc ai bảo tình yêu giờ đã cũ
như vàng trắng như ngọn thủy triều...*

*Anh vẫn dựng ngôi nhà theo quy luật của tình yêu
chẳng cần những lâu đài lạnh giá
chỉ tin nơi nào có em đến ở
chỉ sống bằng hơi thở của em thôi*

Nửa đêm nỗi nhớ...

Em kỳ lạ làm sao, tôi vừa yêu vừa sợ
Đã tránh đi vẫn muốn tìm gặp nữa
Quá xa xôi em lại quá gần
Lúc kiêu ngạo lúc như cô gái nhỏ
Xách đôi guốc mòn trong khu rừng lạ
Nhiều buồn lây và đom đóm ma
Tôi thương em thương đến xót xa
Em quá hiểu tôi, tôi e ngại
Khao khát của em không phải của người con gái
Không có ở người con trai
Nỗi buồn riêng trong cây
Chỉ có mình em biết
Suốt đời không ngủ được
Là ngọn gió heo may
Trời rộng của anh ơi
Biết em xa thăm thẳm
Vẫn muốn bông trên tay.
Nơi đảo xa chỉ nước với trời
Nơi cát vắng em đi bao ngả gió
Nửa đêm nỗi nhớ
Đập cửa gọi thành tên
Lần đầu tiên nghĩ trọn về em
Chẳng biết giấu lòng mình

Bài ca trên bán đảo

Màu mắt đen như triệu đêm rừng
Ta là những người con
Của bán đảo mưa rào và gió mặn
Bán đảo xanh, màu phù sa ướt đầm
Đất ngàn năm tiếng hát những con thuyền...

Thềm núi lửa từ triệu năm đã tắt..
Vẫn nóng dậy những mùa hè sâu thẳm
Bài ca người nhớ đất hát trong đêm
Bay qua vàng trắng và những cây đàn
Qua lau trắng, cánh đồng hoa tím đại
Qua giếng nước những xóm làng dột vại
Những con đường rộn rịp bánh xe lăn
Mỗi mùa thu cùng gió xuống phương nam
Rừng dao rựa của những người mở đất
Rừng khiên mộc của những người giữ nước
Còn lóe ngời trên mỗi bàn tay.

Bông cỏ may vạm dẫm luyến chân người
 Cây trúc nhỏ cũng ngọt ngào giọng sáo
 Hòn than đỏ cháy thắm trong bếp trấu
 Những bầy chim bay rợp mái nhà cong
 Chiếc võng tay lấp lánh vàng trắng
 Những ống điều khói bay trắng xóa
 Những sông lớn âm âm thác đổ
 Bầy voi đi náo động cả trưa hè
 Campuchia
 Thung lũng mênh mông đổ xuống Biển Hồ
 Con mắt khổng lồ xanh thẳm
 Mưa ào ạt trên đền Ăng Ko Vát
 Tháp Bayon nụ cười đá u trầm
 Những người Balamôn
 Áo vàng bay phơ phất dưới hoàng hôn
 Những cột tường cheo leo mình rắn cuộn
 Những chiếc mảng đầy hoa, những con thuyền
 độc mộc
 Những người săn cá sấu lưng trần
 Hồ tiêu cay và thốt nốt đường thơm
 Say đất đỏ những khu rừng nắng gắt...

*

* *

Dây Trường Sơn như thanh gươm sừng sững
 Như đôi vai Lào Việt dựa kề nhau
 Nước Lào ơi, gió nóng thổi từ đâu?
 Rừng sẫm lẽ nhìn lên cao chóng mặt
 Atôơ tới Sầm Nưa bát ngát
 Một trời cao nghiêng xuống Viên Chăn
 Em soi gương, vẩn dòng nước Mê Công
 Mái tóc rậm xòa bay như ngọn khói
 Tiếng vượn hú, tiếng cồng xưa thức dậy
 "Em không hát, nhưng chàng ơi, đêm nay..."
 Trăng sáng ngời, chỉ buộc kín vòng tay
 Em nằm ngủ giữa bầy công xanh biếc

Em nằm ngủ giữa nước Lào cỏ mượt
 Bán đảo lớn, những cao nguyên dốc đứng
 Những con đường xuyên rừng rậm tìm nhau
 Hạt giống gieo trên đất ruộng mỡ màu
 Những em bé ra đời trên nệm cỏ
 Dưới tình yêu nóng bỏng của mặt trời...

*

* *

Xứ đau thương vò xé trái tim người
 Voi mất ngà suốt đêm thâu gào rống
 Trai mất ngọc xót xa lòng biển thẳm
 Những con tàu bên kia biển kéo sang
 Đoạt nàng Pênh và những kho vàng
 Trên đồng bãi phì nhiêu người vẫn đói
 Nơi máy bay siêu âm bay trên rừng cổ đại
 Sét đã lên rung chuyển cả bầu trời

Nơi lều tranh cỏ lút đầm lầy
 Nơi vịnh biển sóng mù mịt khói
 Tôi là con của bán đảo này
 Những vui buồn run rẩy trên môi
 Không phân biệt xứ mình hay xứ bạn
 Trong hồn tôi những con trăn nổi giận
 Trong sừng cao nhọn hoắt của bầy nai
 Nổi hờn căm của đứa trẻ lưu đầy
 Con đói khát của những người bị xích
 Những lời thề lóc trên ngọn mào
 Những nguồn sông của Châu Á thiêng liêng.

Châu Á sâu xa những linh cảm bồn chồn
Người trầm mặc mà ào ào đá lở
Nỗi giận dữ của rừng cây xiêu đổ
Mỗi niềm vui đều phải đổi máu người
Bán đảo ru ta thăm thẳm vành nôi
Ôi tiếng nói và màu da vời vợi
Tôi thương mến tôi mong chờ biết mấy
Những mùa vui sẽ gặt ở nơi này

Xứ dịu hiền lòng mẹ ánh trăng soi
Người đã kết triệu bàn tay hy vọng
Chung nhịp đập một tình yêu bất khuất
Ngọn lửa truyền đời của bán đảo chúng ta.

Bài hát ấy vẫn còn là đang dở...

Nắng đã tắt dần trên lá im
Chiều đã sẫm màu xanh trong mắt tối
Đường đã hết trước biển cao vời vợi
Tay đã buông khi vịn dứt cung đàn
Gió đã dừng nơi cuối chót không gian
Mưa đã tạnh ở trong lòng đất thẳm
Người đã sống hết tận cùng năm tháng
Sau vô biên sẽ chỉ có vô biên
Anh vẫn chưa nói được cùng em
Bài hát ấy vẫn còn là đang dở
Chưa hiểu được mùi thơm của lá
Chưa nghe xong tiếng hót của chim rừng
Yêu thương hoài vẫn chưa đủ yêu thương
Ôi nếu phải tan thành bụi cát
Thành hư vô, không khí trời, không ánh sáng
Chỉ rỗng không, câm lặng, vô hình

Sẽ ở đâu, bài hát ấy của anh
Gương mặt của hôm nay ơi, em của những ngày
đang sống?

Không ôm được cả bầu trời lồng lộng
Nhưng có thể cầm một chùm quả trên tay
Có thể trồng thêm một bóng mát cho ngày
Không tới được một vì sao xa lắc
Nhưng có thể đến trong mùa cây gặt
Làm thuyền trên sông, làm lúa trên đồng
Làm ngọn lửa hồng, làm tấm gương trong
Và nhận hết niềm vui trên cõi sống
Mũi kim nhỏ mà chiều mau tắt nắng
Có sao đâu: áo đẹp đã xong rồi
Phút cuối cùng tay vẫn ở trong tay
Ta đã có những ngày vui sướng nhất
Đã uống cả men nồng và rượu chát
Đã đi qua cùng tận của con đường
Sau vô biên đau chỉ có vô biên:
Buồm đã tới và lúa đồng đã gặt.

Ngày hè trở rét

Giữa mùa hè nắng chang
sớm nay ngày trở lạnh
heo may và mưa xám
se lòng như chớm đông
phố phường ngõ rộng hơn
gió lùa khung cửa rét
như một chiều đông trước
em về mưa ướt vai
“nỗi buồn riêng trong cây
chỉ có mình em biết
suốt đời không ngủ được
là ngọn gió heo may”
vòm lá ướt sớm nay
sau mưa càng óng mượt
người xe đi tíu tít
phải em đang mong chờ?

Ôi cái rét trái mùa
 đất trời kỳ lạ thật
 khó hiểu như lòng người
 những vui buồn trái ngược
 Hôm qua còn nóng bức
 và mai lại nắng thiêu
 ngày lạnh được bao nhiêu:
 một nụ cười bé bỏng
 một lá thư đến chậm
 từ đâu ngọn gió về?
 Thương ngày lạnh giữa hè
 không theo mùa định trước
 thương em, thương chẳng hết
 năm tháng đã qua nhanh
 - em ở giữa lòng anh
 một ngày hè trở rét.

Mây trắng của đời tôi

*Những ngọn lửa vô hình chưa kịp có tên
Dòng nhựa trong cây, mùa xuân trong dòng nhựa
Con gió ẩn sau buồm, chân trời sau biển cả
Những nhịp cầu
Nối hạt cát với ngôi sao
Bánh ăn và giấc mộng
Đưa tôi tới những bến bờ chưa tới được
Vượt khỏi mình, tôi nhập với trăm phương.*

*Nói lời riêng mà thấu triệu tâm hồn
Sau đêm tối, một ban mai mới mẻ
Dẫu ngấn ngủi bùng tia chớp lóe
Đủ cho anh nhìn thấy mặt em rồi.*

*Trên mái nhà, cao vút rừng cây
Trên rừng cây, những đám mây xô giạt
Trên ngày tháng, trên cả niềm cay đắng
Thơ tôi là mây trắng của đời tôi.*

*Những dòng thơ thao thức khôn nguôi
Những dòng thơ người viết cho người
Trên bãi bể thời gian, tôi viết tiếp
Những dòng thơ như móng tay day dứt
Trên vỏ dưa xanh thắm của mùa hè
Cho kẻ xa nhà mái lá chờ che
Cho ngưng lại nhịp đồng hồ quên lãng
Sợi dây mỏng nối liền ta với bạn
Và ban mai trong mắt những con gà...*

Hoa vàng ở lại

*Mưa thu ướt đầm cánh hoa vàng
Gió lục địa tràn về như bão
Gió phiêu bạt phập phồng nếp áo
Mây đầy trời, đất lạnh sáng mênh mông.*

*Những cánh đồng hoa cúc mọc rung rung
Chùm nắng lạ tươi vàng trên cỏ dại
Trắng ngả xuống cho hoa mềm thức dậy
Những bức tường lầy bầy bóng hoa lên.*

*Em trở về, đêm lạnh, áo em đen
Gian phòng nhỏ một bình hoa ướt sũng
Em đã ngủ, anh ngồi im lặng
Cái màu hoa ám ảnh suốt đêm dài.*

Ôngòi kia thành phố mưa bay
 Bùn lầy lội những ngã đường khuya khoắt
 Mưa và gió âm ào trên mặt đất
 Hai chúng mình bên cạnh một loài hoa...

Sắc hoa vàng những miền đất ta qua
 Bến và cát của một thời trẻ dại
 Nững làng vắng, màu hoa trên cát cháy
 Cơn sóng đêm vàng chói cánh tay nâu

“Quả chuông vàng rung ở cuối rừng sâu...”
 Bài hát ấy bây giờ ai hát lại?
 Khó nghi ngút suốt mùa hè bom dội
 Một thùm hoa bên suối báo vào thu.

Một cụm hoa hái vội đặt trên mồ
 Thằng bạn cũ nơi đỉnh đèo nằm lại
 Đêm nay gọi tìm nhau trong đất tối
 Mất to àng nóng bỏng giữa dài hoa.

*Đã qua đi thời say đắm, mong chờ
Vẫn còn đó một màu hoa gay gắt
Cái màu hoa cô độc
Nở âm thầm trong giá buốt heo may.*

*Em của năm nào, em của hôm nay
Em đang thờ hay hoa vàng đang thờ
Gương mặt của tình yêu và nỗi khổ
Phương xa nào đến ở cùng tôi?*

*Cái người trai đêm vắng lặng im ngồi
Cốc rượu đắng cùng hoa chuốc lửa
Tươi rượi xuống hoa vàng lả tả
Thấy chập chờn sao mọc, nắng dâng lên.*

*Cháy bên mình không một phút nguôi yên
Tình đã hẹn, đời không thể khác
Chỉ e nữa lòng em rồi cũng nhạt
Quên hoa vàng ở lại những đêm mu...*

Gió và tình yêu thời trên đất nước tôi

Gió và tình yêu thời trên đất nước tôi
Gió rừng cao xạc xào lá đỏ
Gió mù mịt những con đường bụi đỏ
Những dòng sông ào ạt cánh buồm căng
Chồm heo may trên những ngọn cau vàng
Nồm nam thổi, khắp đồng bông gạo trắng
Người xa cách vẫn chung trời gió lộng
Thương vệt bùn trên áo khó khô se.

Gió phương này thao thức phương kia
Bếp lửa tắt, gió lại bùng than đỏ
Không hình dáng vẫn nhận ra ngọn gió
Khi ngàn cây bỗng lật lá sang chiều.

Khi em về tóc ngọn gió đê cao
Mây cuộn cuộn, cỏ rạp ròn nổi sóng
Trong gió chuyên, đất trời dường náo động
Nằm bên em, nghe gió suốt đêm dài.

*Gió và tình yêu thổi trên đất nước tôi
Chưa xóm mạc đã bắt đầu ngọn gió
Thổi không yên suốt dọc dài lịch sử
Qua đất đai và đời sống con người.*

*Gió gieo tung những hạt giống trên tay
Giọt nước mắt mau khô, tiếng gọi dò vọng mãi
Vàng trăn với bề khơi chung gió ấy
Ở nơi đâu cũng tới được chân trời.*

*Gió và tình yêu thổi trên đất nước tôi
Nhu tiếng gọi ngàn đời không khuất phục
Đất nước giống con thuyền xuyên gió mạnh
Những mối tình trong gió bão tìm nhau.*

*Qua mọi điều, ngọn gió có qua đâu
Luôn luôn ra đi, luôn luôn mới đến
Thơ em viết về một vùng cát biển
Cỏ mặt trời trong lốc bụi lẫn đi...*

Đã có lần tôi muốn ngùi yên
 Khép cánh cửa lòng mình cho gió lặng
 Nhưng vô ích làm sao quên được
 Những yêu thương khao khát của đời tôi.

Tôi thở trong sức gió muôn người
 Mùa gió mới nhờ em tôi có lại
 Bài hát cũ tôi hát cùng đồng đội
 Lại dập dờn như gió khắp rừng khuya.

Dẫu đêm nay ngọn gió mùa hè
 Còn bẽ bộn một vùng gạch ngói
 Lịch sử quay những vòng xoáy gian nan
 Đất nước tôi như một con thuyền
 Lướt trên sóng những ngực buồm trắng xóa.

Ước chi được hóa thành ngọn gió
 Để được ôm trọn vẹn nước non này
 Để thổi ấm những đỉnh đèo buốt giá
 Để mát rượi những mái nhà nắng lửa
 Để luôn luôn được trở lại với đời...

Gió và tình yêu thổi trên đất nước tôi...

Thư viết cho Quỳnh trên máy bay

*Có phải vì mười lăm năm yêu anh
Trái tim em đã mệt?
Cô gái bướng bỉnh
Cô gái hay cười ngày xưa
Mẹ của các con anh
Một tháng nay nằm viện.*

*Chiếc giường trắng, vách tường cũng trắng
Một mình em với giấc ngủ chập chờn
Thương trái tim nhiều vất vả lo buồn
Trái tim lỡ yêu người trai phiêu bạt
Luôn mắc nợ những chuyện đi, những giấc mơ
điên rồ, những ngọn lửa không có thật
Vẫn là gã trai nông nổi của em
Người chồng đoảng của em
15 mùa hè chói lọi, 15 mùa đông dài
Người yêu ơi
Có nhịp tim nào buồn khổ vì anh?*

Thôi đừng buồn nữa, đừng lo phiền
 Rồi em sẽ khỏe lên
 Em phải khỏe lên
 Bởi ta còn rất nhiều dặm đường phải đi
 Nhiều việc phải làm nhiều biển xa phải tới
 Mùa hè náo động dưới kia
 Tiếng ve trong vườn nắng
 Và sau đê sông Hồng nước lớn
 Đỏ phấp phồng như một trái tim đau
 Từ nơi xa anh vội về với em
 Chiếc máy bay bay dọc sông Hồng
 Hà Nội sau những đám mây
 Anh dõi tìm: đâu, giữa chấm xanh nào
 Có căn phòng bệnh viện nơi em ở?

Trái tim anh trong ngực em rồi đó
Hãy giữ gìn cho anh
Đêm hãy mơ những giấc mơ lành
Ngày yên tĩnh như anh luôn ở cạnh
Ta chỉ mới bắt đầu những ngày đẹp nhất
Vở kịch lớn, bài thơ hay nhất
Dành cho em, chưa kịp viết tặng em
Tấm màn nhung đỏ thắm
Mới bắt đầu kéo lên
Những ngọn nến lung linh quanh giá nhạc
Bao nỗi khổ niềm yêu thành tiếng hát
Trái tim hãy vì anh mà khỏe mạnh
Trái tim của mùa hè, tổ ấm chờ che anh...

Lời cuối

*“Từ bát bụi sẽ lại về cát bụi”
Màu cỏ xanh ngàn năm
Tia nắng chiều trước biển mênh mông
Anh nắm bàn tay bé nhỏ*

*Đi cùng nhau trên thành phố
Rồi mai tàn cơn mưa
Ta sẽ trở về
Nơi mình đã sinh ra
Bóng tối trùm lên đất thẳm*

*Xanh trên đời chốc lát
Mà tình cờ gặp nhau
Vừa ngắn ngủi vừa dài lâu
Lúc tan xuống, lại mỗi người mỗi ngã*

*Dù sướng vui, dù buồn khổ
Hãy yêu anh
Như hôm nay là ngày cuối cùng*

Mỗi hơi thở đều không lặp lại
 Một khoảnh khắc trong mắt ta chói lọi
 Một đồng hoa

Cả cuộc đời là ở sân ga
 Trước chuyến đi vô tận
 Cuộc lên đường tối tăm đơn độc
 Người ta chết có một mình
 Đó là điều buồn nhất
 Ở bên nhau, trước khi tàu đến
 Ở bên nhau, tấm vé đã nằm trong túi

Ngày đẹp quá, gió trên ghềnh dưới bãi
 Muôn lá xanh run rẩy trên cành
 Như những cây đàn nhỏ lung linh
 Ở bên anh, trọn vẹn bên anh
 Để mai tình yêu là hành lý lên đường
 Để nếu có linh hồn
 Cũng sẽ không giá lạnh
 Và nếu chết là mọi điều đều hết
 Hơi thở của em
 Như ngọn lửa pháp phùng
 Như sắc cỏ không ngừng xanh trở lại
 Nói phút giây ngắn ngủi với vô cùng.

MỤC LỤC

Lời nói đầu	5
Tuổi thơ	15
Nói với mình và các bạn	16
Bầy ong trong đêm sâu	22
Không đề II	25
Những tuổi thơ	28
Anh đã mất chỉ anh đã được gì	30
Từ biệt	33
Nói với con cuối năm	36
Mất một mí	40
Có những lúc	42
Tôi chẳng muốn kỷ niệm về tôi là một điệu hát buồn	44
Giấc mơ của anh hề	45
Cầu nguyện	47
Anh chẳng còn gì nữa... ..	51
Ngã tư tháng chạp	52
Ghi vội một đêm 1972	54
Nếu đó là tội lỗi.....	56
Móng tay trên đá	58

Đề sống nơi đây	61
Thị trấn biển	63
Nửa đêm tới thành phố lạ gặp mưa	65
Việt Nam ơi	68
Trung Hoa	71
... Và anh tồn tại	75
Buổi chiều đón con	77
Thằng Mí	79
Nơi ấy	82
Tiếng Việt	85
Người cùng tôi	89
Chiều chuyển gió	93
Mưa	96
Một thành phố khác một bờ bến khác	98
Thơ ru em ngủ	100
Nhà chật	102
Em vắng	103
Thu	105
Không đề IV	107
Mặt trời trong trí nhớ	109
Em có nghe... 111	
Em sang bên kia sông	114
... Mất của trời xanh	117
Nửa đêm nỗi nhớ... ..	119
Bài ca trên bán đảo	121

Bài hát ấy vẫn còn là đang dở... ..	126
Ngày hè trở rét	128
Mây trắng của đời tôi	130
Hoa vàng ở lại	132
Gió và tình yêu thổi trên đất nước tôi	135
Thư viết cho Quỳnh trên máy bay	138
Lời cuối	141

THI CA VIỆT NAM CHỌN LỌC

Thơ **LƯU QUANG VŨ**

KIỀU VĂN (*tuyển chọn và giới thiệu*)

Chịu trách nhiệm xuất bản :

ĐẶNG TẤN HƯỚNG

Biên tập : **HIẾU DŨNG**

Sửa bản in : **HIẾU DŨNG**

Bìa : **VĂN NGUYỄN**

Thực hiện

liên doanh : **TRẦN TUẤN**

In 1000 cuốn, khổ 10 x 18 cm. In tại XN in số 4. Số đăng ký KHXB: 52/1267/XB-QLXB Cục Xuất bản cấp ngày 28/10/2002. Giấy trích ngang số: 455/GTNXB do NXBTH Đồng Nai cấp ngày 12/12/2003. In xong và nộp lưu chiểu quý 1 năm 2004.

THI CA VIỆT NAM CHỌN LỌC

- Thơ văn Nguyễn Trãi
- Thơ Nguyễn Bỉnh Khiêm
- Chinh phụ ngâm
Đặng Trần Côn - Đoàn Thị Điểm
- Cung oán ngâm khúc *Nguyễn Gia Thiều*
- Thơ Ngô Thì Nhậm
- Truyện Kiều *Nguyễn Du*
- Thơ Hồ Xuân Hương
- Thơ văn Nguyễn Công Trứ
- Thơ Cao Bá Quát
- Thơ Nguyễn Khuyến
- Thơ Tú Xương
- Lục Vân Tiên *Nguyễn Đình Chiểu*
- Thơ văn Phan Bội Châu
- Thơ Thế Lữ
- Thơ Hàn Mặc Tử
- Thơ Bích Khê
- Thơ Lưu Trọng Lư
- Thơ tình Xuân Diệu
- Thơ Chế Lan Viên
- Thơ Huy Cận
- Thơ tình Nguyễn Bính
- Thơ Vũ Hoàng Chương
- Nhật Ký Trong tù
và những bài thơ khác *Hồ Chí Minh*
- Thơ Tố Hữu
- Thơ Hoàng Cầm
- Thơ Tế Hanh
- Thơ Hồ Dzếnh
- Thơ Đinh Hùng
- Thơ Nguyễn Sa
- Thơ Lưu Quang Vũ
- Thơ Xuân Quỳnh
- Thơ Trần Đăng Khoa

VIVACO

THƯ VIỆN QUẢNG VŨC TUA

S014703

9.000 đ

NHÀ XUẤT BẢ

TRẦN TRỌNG CHOÀNG THIỂU

Giá: 9.000đ